

Rettigheder og dagligliv i Xinjiang. Trængt mindretal i Vest

Kløften mellem uighurer og hankinesere uddybes og uighurernes etniske bevidsthed styrkes

Beller-Hann, Ildiko

Published in:
Kinabladet

Publication date:
2012

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):

Beller-Hann, I. (2012). Rettigheder og dagligliv i Xinjiang. Trængt mindretal i Vest: Kløften mellem uighurer og hankinesere uddybes og uighurernes etniske bevidsthed styrkes. *Kinabladet*, (54), 23-25.

NR. 54 SOMMER 2012

K
I
N
A
B
L
A
D
E
T

愛
他
人

KINABLADET

udgives af Dansk-Kinesisk Forening og udkommer fire gange om året (marts, juni, september og december). Foreningens medlemmer får bladet tilsendt gratis. Et årsabonnement på bladet uden medlemskab koster 250 kr.

Kinabladet er medlem af
Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter.

Dansk-Kinesisk Forening er af Københavns kommune godkendt som en folkeoplysende forening.

Redaktion:
Flemming Ytzen (ansvarshavende)
Fremtidsvej 9, 2860 Søborg
E-mail: flemmingytzen@gmail.com
Jette Mechlenburg, Bent Nielsen,
Gert Holmgaard Nielsen,
Flemming Poulsen, Claus Seiden, Pia Sindbjerg,
Henrik Strube.
Layout Torsten Valeur

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999. Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina.

Vedtægter, indmeldelse og abonnements-
tegnning ved henvendelse til sekretæren.

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Formand: Jette Mechlenburg
Kolding Landevej 43, 7000 Fredericia
Tlf. 7594 0495

Sekretær: Kirsten Becker Hansen
Tranegårdsvej 64, 1. tv, 2900 Hellerup
E-mail sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Danske Bank 4820 1683 0593

Mødegruppen:
Kjeld A. Larsen, kjeld.a.larsen@lic-mail.dk
Helle Willum Jensen, hellewj@post.cybercity.dk

Medlemskontingent:
Enkeltmedlemmer ..... 250 kr.
Parmedlemmer ..... 310 kr.
Pensionister og studerende ..... 150 kr.
Pensionistpar ..... 210 kr.
Kollektivt medlemskab ..... 380 kr.

ISSN 1600-1273

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri

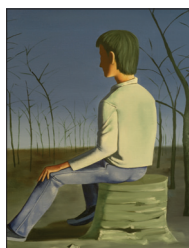
Indhold

Et skridt frem og to tilbage eller?	3
Ny strafferetsplejelov	4
Retten til en rimelig levestandard	6
En sag om katolsk ejendom	8
Svigt i virksomhedernes ansvar	10
Med livet som indsats	13
Problemfyldt tilværelse for børnene	16
Journalister flytter grænser	19
Vrede landmænd sejrede i Wukan	21
Trængt mindretal i vest	23
Lige muligheder er en nødvendighed	26
Det Smittede Blod	28
De uregistreredes liv	30
Blind aktivists flugt "et mirakel"	32
Katastrofen i Henan	36
Pædagogisk og velovervejet	37
Ri Chang Sheng Huo	38
Arrangementer	40

Forsiden

De kinesiske skrifttegn på forsiden af denne udgave af Kinabladet er artikel 1 i Verdenserklæringen om Menneskerettighederne, vedtaget den 10. december 1948 af De forenede Nationers Generalforsamling:
Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder. De er udstyret med fornuft og samvittighed, og de bør handle mod hverandre i en broderskabs ånd.
Foto: Gert Holmgaard Nielsen

Billede side 35

Song Yonghong. Youth's fall. 2011.olie på lærred.
Song Yonghong er født 1966 i Hebei provins i Kina. Han tog afgangseksamen fra China Academy of Fine Arts i Zhejiang provins og bor og arbejder nu som professionel billedkunstner i Beijing.
Maleriet blev vist på Sophienholm forår 2012.
Foto: Pia Sindbjerg

ET SKRIDT FREM OG TO TILBAGE ELLER?

Skema over hvordan man afgiver sin stemme til valg i et landsbyråd i de tidlige 1990'ere.
Foto: Chinaposters.net

Af Hatla Thelle og Pia Sindbjerg

'Vi er nu i en tid, der hedder to skridt tilbage' (we are now in two steps back), sagde en af de kinesiske bidragydere til dette nummer, da vi diskuterede hendes artikel i telefonen. At hun vendte rundt på talemåden 'to skridt frem og eet tilbage', udtrykker meget præcist, hvordan udviklingen bevæger sig i Kina. Fremskridt og tilbageskridt krydser hinanden. På et tidspunkt går det ét skridt frem og to tilbage; på et andet tidspunkt skrider det fremad og på et tredje tidspunkt skrider det bagud.

Dette gælder også spørgsmålet om beskyttelse af menneskerettighederne i Kina, og vores formål med dette temanummer har været at vise bevægelser i positiv og negativ retning, hvad angår frihed og tryghed for Kinas store befolkning. Spørgsmålet om beskyttelse af menneskerettighederne i Kina kom for alvor på den internationale dagsorden om morgenen den 4. juni 1989 og har været det lige siden. Fra det tidspunkt bliver Kina altid nævnt, når nogen har brug for eksempler på de

værste krænker af de internationale standarder. Og der er helt klart meget at komme efter.

Men der er også sket fremskridt. Vores grundholdning er, at kinesiske borgers rettigheder i dag er langt bedre beskyttede, end de var for 30 år siden. Der er en bedre beskyttelse af privatlivets fred, et mere gennemskueligt retsvæsen, mere økonomisk frihed, flere muligheder for personlig udfoldelse, en friere offentlig debat osv. Vi vil gerne her vise, at menneskerettigheder ikke kun handler om tortur, dødsstraf, ytringsfrihed og dissidenter, men for eksempel også om sundhed og uddannelse, ejendomsret og adgang til informationer. Og at kinesere godt kan arbejde i institutioner og sociale grupper for at forbedre deres medborgers levende vilkår uden at komme i fængsel, blive tortureret eller deporteret.

Den kinesiske regering har underskrevet alle de vigtigste FN konventioner om menneskerettigheder og er en aktiv medspiller i de internationale organer, som overvåger rettighederne. Men der er langt fra ord til handling, hvilket betyder, at sikkerhedsapparatet ind imellem slår

hårdt ned på personer eller grupper, som internt i landet prøver at håndhæve rettighederne. Det er et af de mange paradokser, som møder den, der prøver at sætte sig lidt grundigere ind i situationen.

Paradoks, spaltning, parallelspor eller ubalance er begreber, der ramende beskriver udviklingen, og vi har forsøgt med forskellige nedslag i den konkrete virkelighed at illustrere kompleksiteten og karakteren af de forskellige skridt frem og tilbage. Vores nedslag berører så forskellige områder som fx ejendomsret, arbejdsskader (ulykkesforsikring), boligkontrakter, strafferetsprocedurer, minoritetsbeskyttelse og forældreløse børn - en blanding kogt sammen i et ønske om at nuancere læsernes opfattelse af, hvad menneskerettighederne indeholder og så præcist som det nu har været muligt at vise, hvordan de er beskyttet eller ikke beskyttet i det store land.

Hatla Thelle, seniorforsker Institut for Menneskerettigheder.

Pia Sindbjerg, cand.mag. i kinesisk og medredaktør på Kinabladet

NY STRAFFERETSPLEJELOV AD TO SPOR

80.000 høringsvar blev modtaget. Kinas nye strafferetsplejelov øger retssikkerheden for de fleste og kontrollen med de få

Af Paul Dalton og Bjarne Andreasen

Kinas lovgivende forsamling, Folket Kongressen, har netop vedtaget en omfattende revision af den kinesiske strafferetsplejelov. Den nye lov styrker på flere vigtige områder retssikkerheden for de fleste, der kommer i kontakt med politiet eller domstolene. Men den svækker også retssikkerheden for de få, der er sigtet for overtrædelser af den kinesiske straffelov, især systemkritikerne og demokrati- og menneskerettigheds fortalere.

Dermed er Kina godt i gang med at skabe et to-spolet strafferetssystem, hvor der gælder ét sæt spilleregler i det store flertal af straffesager og et andet i sager, hvor mistænkte vurderes at true den politiske orden.

Den reviderede strafferetsplejelov har været ti år undervejs. Den var i offentlig høring i efteråret 2011, hvor flere end 80.000 høringsvar blev modtaget fra offentligheden - i sig selv prisværdigt i et land uden tradition for gennemsigtig regeringsførelse og folkelig deltagelse i lovgivningsprocessen. Særligt fordi det resulterede i, at der efterfølgende blev foretaget vigtige ændringer i loven for at imødekomme kritik af det oprindelige lovudkast fra kinesiske akademikere og advokater.

I Danmark er der lang tradition for at interessegrupper og relevante eksperter får mulighed til at kommentere på lovudkast. Det anses som et vigtigt element i lovgivningsprocessen, der skal være med til at forhindre lovsjusk og er baseret på en forståelse af folkelig deltagelse, der rækker længere end retten til at stemme til kommunal- og folketingsvalg.

På trods af, at Kinas stat og lovgivning er baseret på princippet om, at al magt tilhører folket, er reel folkelig deltagelse et relativt nyt fænomen, og mange af de samfundsdebatte-

der finder sted i landet i disse år kan forstås som en diskurs om, hvordan man fremover vil indrette forholdet mellem stat og borgere.

Et kompromis

Den nye strafferetsplejelov er resultatet af langstrakte forhandlinger og forhaling af centrale aktører i det kinesiske magtapparat og retssystem. Lovteksten udgør derfor et kompromis mellem reformtilhængere og modstandere, hvor det magtfulde sikkerhedsministerium og politiet, hvis magtbeføjelser netop er reguleret af strafferetsplejeloven, har været de største modstandere.

Som noget nyt fremgår det af lovens formålserklæring, at den skal respektere og beskytte menneskerettighederne. En på papiret mindre ændring og symbolsk sejr for reformtilhængerne, men også et vigtigt signal og potentielt brud med Kinas marxistiske retstradition.

Indtil nu har der ikke været en decideret reference til menneskerettighederne i strafferetsplejeloven, kun en erklæring om at loven har til formål 'at beskytte folket'. Problemet med denne erklæring er, at ordet 'folket' i marxistisk retspraksis er et ekskluderende begreb, der ikke tæller klassefjender og folkets fjender, herunder systemkritikere og demokratifortalere.

Ifølge marxistisk logik er disse personer per definition ikke en del af folket og derfor ikke omfattet af statens og lovens beskyttelse. Udtrykket 'at beskytte folket' findes stadig i den nye lov, men det at den bredere formulering 'respekt for og beskyttelse af menneskerettighederne' også kommer med, kan tolkes som et tøbrud i kinesisk retsfilosofi.

Loven styrker mistænkte og tilbageholdtes rettigheder på en række væsentlige områder og inkorporerer flere minimumstandards for rets-

pleje fra bl.a. konventionen om borgerlige og politiske rettigheder som vi kender fra dansk retspleje.

Mistænkte sikres fx retten til at blive informeret om, hvad de mistænkes for, retten til at deres pårørende informeres og retten til ikke at inkriminere sig selv, selv om mistænkte stadig er forpligtede til at besvare politiets spørgsmål. Den nye lov gør det desuden klart, at anklagemyndigheden bærer bevisbyrden, og at domstolene skal lade tvivlen komme den mistænkte til gode.

Forbud mod tortur

Loven indeholder også et decideret forbud mod anvendelse af tortur. Der er indført et krav om videooptagelse af alle forhør i særlig alvorlige straffesager, og et krav om, at domstolene skal underkende ulovligt tilvejebragte beviser, fx tilståelser og beviser fremskaffet under tortur.

For mindreårige mistænkte under 18 år betyder den nye lov, at ikke tidligere straffede automatisk får betinget tiltalefrafald, hvis de mistænkes for en mindre alvorlig forseelse. For ikke at begrænse deres fremtidige muligheder for uddannelse og arbejde skal mindreåriges straffeattester fremover forsegles af myndighederne.

Loven kræver som noget nyt også domstolsprøvelse af psykiatrisk tvangsindlæggelse, hvilket væsentligt forbedrer psykisk syges retssikkerhed. Tidligere krævede dette blot politiets godkendelse.

Loven sikrer desuden hurtigere adgang til advokatbistand for mistænkte og tilbageholdte samt retten til en beskikket forsvarer på statens regning i særlig alvorlige straffesager. Den styrker også forsvarers muligheder for at føre beviser og anfægte anklagemyndighedens beviser, herunder muligheden for at indkalde og krydsforhøre vidner under retssagen. Hidtil har praksis været, at anklagemyndig-

heden oplæste skriftlige vidneudsagn under retssagen, uden at forsvarer havde mulighed for at krydsforhøre vidnerne. Endelig kan domstolene som noget nyt tvinge modvillige vidner til at møde i retten.

Alt sammen selvfølgelig i dansk retspraksis, men som indtil nu har været fraværende i kinesisk strafferetspleje.

Styrket retssikkerhed, men...

Disse tiltag - og andre - giver loven potentiale til at styrke retssikkerheden og beskyttelsen af basale menneskerettigheder for tusindvis af kinesere, som hver dag kommer i kontakt med politi, anklagemyndighed og domstole.

De sidste tredive år er Kina gået fra slet ikke at have en strafferetsplejelov til den netop vedtagne lov, der indeholder mange bestemmelser med det formål at beskytte mistænkte og tilbageholdte fra overgreb begået af politiet og anklagemyndigheden. Faktisk har mistænkte og tilbageholdtes rettigheder aldrig været bedre sikret end i den nye strafferetsplejelov og afhængig af, hvordan den bliver fortolket og implementeret i praksis, er det derfor ikke utænkeligt, at vi om nogle år vil se tilbage på vedtagelsen af den nye strafferetsplejelov som en milepæl i Kinas lange rejse mod at blive en retsstat.

Efter en nærmere analyse og vurdering af den nye lov står det dog klart, at rejsen mod retsstaten langt fra er overstået. Loven indeholder nemlig også menneskeretlige tilbageskridt - særligt alvorligt i en ny paragraf, der legaliserer en hidtil ulovlig men anvendt praksis, hvor personer mistænkt for særlig alvorlige tilfælde af korruption, terrorisme eller landskadelig virksomhed frihedsberøves udenfor det almindelige fængselsvæsen og uden domstolsprøvelse.

Især terrorisme og landskadelig virksomhed er uklart definerede forbrydelser, som ofte anvendes mod tibetanske og uighurske separatister og andre systemkritikere, demokrati- og menneskerettigheds fortalere. Sådanne frihedsberøvelser, kendt i international ret som 'forsvindinger',

krænker ikke bare den mistænkte, der er overladt til sine vogteres nåde med få muligheder for at beskytte sig mod overgreb, men også den mistænktes pårørende, som ikke har mulighed for, at finde ud hvor mistænkte tilbageholdes eller hvorfor.

Siden 2008 er flere end 1000 personer årligt blevet frihedsberøvet på denne måde, tilbageholdt uden om strafferetsplejeloven, mistænkt for landsskadelig virksomhed eller lignende. Et middel som politiet har gjort brug af, når de fandt det hensigtsmæssigt, selv om der ikke var lov hjemmel for det.

I den nye lovgivning bliver denne ulovlige praksis lovliggjort. Personer mistænkt for særlig alvorlige tilfælde af korruption, terrorisme eller landskadelig virksomhed vil med hjemmel i den nye lov kunne tilbageholdes i op til seks måneder på hemmelige steder uden for det almindelige fængselsvæsen, afskåret fra omverden og uden domstolsprøvelse.

Denne del af loven var ikke overraskende en af de meste kommenterede i høringsprocessen sidste efterår, og teksten blev efterfølgende ændret for at imødekomme dele af kritikken. Bl.a. blev det tilføjet, at politiet er forpligtet til at underrette pårørende om tilbageholdelsen, også i sager vedr. særlig alvorlige tilfælde af korruption, terrorisme eller landskadelig virksomhed, med mindre denne underretning vil være til skade for efterforskningen. Og i sådanne tilfælde skal politiet underrette pårørende om tilbageholdelsen, så snart der ikke længere er risiko for at efterforskningen skades.

Denne ændring er en forbedring i forhold til tidligere udkast af loven; dog er det vigtigt at understrege at lovgivningen stadig ikke forpligter politiet til at fortælle, hvor mistænkte tilbageholdes eller hvorfor. Desuden har politiet i disse typer sager mulighed for at nægte den tilbageholdte adgang til advokatbistand.

På bundlinjen må vi konstatere, at den nye strafferetsplejelov vil styrke beskyttelsen af 'almindelige' mistænks rettigheder på en række væsentlige områder, samtidig med

at den undtager bestemte kategorier af mistænkte, hvilket er i klar strid med international lovgivning. Det bliver interessant at følge, hvordan loven bliver implementeret i praksis og hvilke konsekvenser loven får på kommende lovreformer, som fx revisionen af Kinas omfattende system for administrative sanktioner som ikke kræver domstolsprøvelse, herunder 'genopdragelse gennem arbejde', der har en strafferamme på op til fire år i arbejdslejr.

Hvis de principper fra konventionen om borgerlige og politiske rettigheder, der nu i væsentlig grad er blevet inkorporeret i strafferetsplejeloven også skal garanteres personer, der bliver administrativt frihedsberøvet, vil det styrke retssikkerheden for væsentlig flere end den nye strafferetsplejelov, idet der er flere som er omfattet af det administrative sanktionssystem end strafferetssystemet i Kina i dag.

Administrative sanktioner har siden grundlæggelsen af Folkerepublikken tjent en vigtig social kontrolfunktion, og man må forvente at politiet og administrative sanktionsmyndigheder vil modsætte sig vidtgående reformer af systemet. Det ændrer dog ikke ved, at den nye strafferetsplejelov har sat nye standarder for beskyttelse af individets rettigheder i Kina vis-a-vis statens anvendelse af magt overfor mistænkte og tilbageholdte.

Paul Dalton, specialkonsulent, og Bjarne Andreassen, programleder, Institut for Menneskerettigheder.

En kortere version af denne artikel blev bragt i Politiken den 19. marts 2012

RETTE TIL EN RIMELIG LEVEFOD

Økonomiens decentralisering har ført til en voldsom urbanisering og industrialisering. Bønderne rammes hårdt, men ukritisk privatisering er næppe den rigtige løsning

Af Gui Xiaowei

Kinas bønder udgør stadig over halvdelen af befolkningen og er en gruppe, som på forskellige måder er blevet tabere i overgangen fra plan- til markedsøkonomi. Deres problemer er blandt andet forbundet med særlige forhold angående ejendomsretten til jord og fast ejendom.

Adgang til jord er afgørende for beskyttelsen af bøndernes ret til mad, og adgangen til en bolig er afgørende for deres ret til en rimelig levestandard. Begge rettigheder trues af en voldsom urbanisering og industrialisering affødt af decentraliseringen af økonomien. Jorden ejes stadig af kollektivet (landsbyen), mens den enkelte bonde kun har en midlertidig brugsret. Mange mener, at denne adskillelse af ejendoms- og brugsret er problemet, og privatisering af jorden foreslås derfor som løsningen.

Hvad angår ejendomsretten til en bolig, spiller manglen på jord også en rolle, idet en del familier bygger huse på jord, som de faktisk ikke har

ejendomsretten til. Disse huse kan så blive revet ned uden varsel eller erstatning.

Privatisering

Ved revolutionen i 1949 blev al jord gradvist frataget herremændene og blev kollektiviseret. Bønderne dyrkede jorden i fællesskab og blev belønnet efter et pointsystem. Med jordreformerne efter 1978 blev dette system ændret, og den enkelte familie fik ansvar for og brugsret til at dyrke et jordstykke, som de fik tildelt af kollektivet (landsbyen) efter antal hoveder i familien.

Perioden kunne være op til 10 år, og i 1998 blev perioden ved et statsligt direktiv ændret til 30 år. I 2009 fik bønderne i praksis ret til at bruge det tildelte jordstykke i al evighed, således at der ikke længere ville ske en omfordeling af jorden som tidligere. Samtidig fik bønderne ejendomsret til det jordstykke, som deres hus er bygget på.

På baggrund af den nye ejendoms- og brugsret til jord kan kinesiske bønder lidt enkelt opdeles i dem, som har været udsat for ekspropriation af jord, og dem som ikke har. De første har helt klart lidt et tab og hælder logisk nok til privatisering af jorden. Uden ejerskab ingen retfærdig forhandling om kompensation mener de! Bønderne må være de bedste til at beskytte deres ejendom, da det under det nuværende bureaukratiske system i Kina er urealistisk at stole på et kollektivt ejerskab.

Baggrunden for den nye jordfordelingspolitik var centralregeringens ønske om at mindske spændingen mellem myndighederne og bønderne og skabe social ro i landområderne. Her var der som følge af høje landbrugsskatter uro i mange områder. Dette skyldtes ikke mindst, at myndighederne havde forfremmet 'hårde' landsbykadrer til at inddrive skatterne og ofte vendt det blinde øje til disses

korruption og selv undertiden deltog i korruptionen.

Selvom landbrugsskatterne nu er afskaffet, og bønderne endda har modtaget forskellige subsidier, så er der fortsat utilfredshed mange steder, da bønderne ikke finder det nye jordfordelingssystem retfærdigt.

Jordrettigheder

Jeg tilbragte tre måneder i en landsby på den Nordkinesiske Slette i 2011 for at studere, hvad de ændrede jordrettigheder betød for den enkelte familie. Der er her generelt utilfredshed med statens fastlæggelse af en permanent brugsret til jorden, og jeg havde sat mig for at finde ud af årsagerne til denne modstand mod et tilsyneladende flot tilbud fra staten.

Kommunen består af 13 landsbyer med omkring i alt 13.000 indbyggere. Hver morgen cyklede jeg ud til forskellige landsbyer og talte med bønderne om deres problemer.

Der var bl.a. en familie med tre unge døtre og en anden med tre unge sønner. Hver familie havde fået tildelt et stykke jord ved den seneste fordeling i 1998, der fra 2009 var blevet gjort permanent.

Døtrene i den ene familie var imidlertid blevet gift og havde forladt landsbyen, hvorimod familien med de tre sønner ved giftermål havde bragt tre kvinder ind i familien, og der var også kommet børn til. Den første familie havde fortsat døtrenes tre stykker jord, hvorimod den sidste havde det samme stykke jord, som nu skulle brødføde de ekstra personer. Den ene familie havde vundet og den anden tabt. Derfor havde de lunkne følelser overfor den nye jordpolitik og fandt den klart uretfærdig og havde taget sagen i egen hånd, hvilket jeg vender tilbage til.

Jordreformen gav således bønderne brugsret til at dyrke jorden og ejendomsret til jordstykket til deres hus. I 2007 blev loven om privat ejendoms-

Industri og landbrug skal udvikles samtidigt. Propagandaplakat fra 1960.

ret vedtaget, og bønderne fik ejendomsret til deres eget hus. Fra 2009 ejede de således såvel deres eget hus som den jord, huset stod på.

Deres ejendom er imidlertid truet af ekspropriation og nedrivning som følge af Kinas rivende udvikling og behov for jord til bygning af veje, nye industriforetagender, boligkomplekser med videre. Det er en faktor, der har skabt utilfredshed blandt husejere såvel i byerne som på landet og har skabt de såkaldte 'sømhuse' (ding-zihu) - boliger, der tilhører husejere, som nægter at gøre plads for nedrivning.

Kompensation

For de bønder, som står for at miste deres jord ved ekspropriation, kunne dette våben bringe håb om et bedre bud fra staten. Da huset og den jord det står på, er deres individuelle ejendom, skal de have kompensation, men på den Nordkinesiske Slette er der ikke mange 'søm-individer', der påkalder sig deres ejendomsret og hævder deres ret til kompensation.

Nedrivning foretaget af entreprenørerne selv har siden 2011 været forbudt, og de lokale myndigheder kan kun foretage tvungen nedrivning med tilladelse fra retten, og selve nedrivningen er strengt reguleret.

I min landkommune så jeg, hvordan dette lagde restriktioner på lokalregeringens handlinger. For det første var arbejdsstilen ved nedrivninger civiliseret hos de kommunalt ansatte i modsætning til entreprenørernes ansatte, som tidligere foretog nedrivninger. De første har en formel ansættelse, ordentligt arbejde og fast løn, hvorimod de sidste var midlertidigt ansatte og nogle endda med en baggrund fra gangsterverdenen. For det andet er de offentligt ansatte embedsmænd nødt til at ændre deres forhandlingsmetoder over for bønderne, da de i henhold til den nye lov om privat ejendomsret ikke længere lovligt kan udføre tvungen nedrivning.

Selvom nedrivning er blevet meget vanskeligere at gennemføre end tidligere, er det dog stadig ikke umuligt.

Dommerne kan for eksempel henholde sig til offentlighedens interesse, hvor det så er op til retten selv at definere dette udtryk. Det trumfkort kan i sidste ende spilles ud til at slå ned på 'søm-individerne', hvis de modsætter sig ekspropriation og nedrivning eller kræver en meget stor erstatning.

Regning uden vært

Jeg oplevede, hvordan embedsmændene begyndte at opbygge et ven-skabeligt forhold til familiefaderen med de tre sønner og blandt andet ved festlige lejligheder sendte gaver til ham. Til gengæld gav faderen dem en kold skulder og blev kategoriseret som et 'søm-individ'. En sådan opførsel er ikke usædvanlig at se ved starten af en nedrivning; således lyder en kinesisk talemåde: 'Prøv at være høflig, før du tager stærkere midler i brug'.

Faderen til de tre sønner stod overfor at skulle have jord eksproprieret i forbindelse med et nyt projekt. De fleste af bønderne havde fået kompensation for deres lovlige bolig og jord og havde ikke modsat sig projektet og var flyttet. Men det var ikke tilfældet for familiefaderen, som nu var blevet et 'søm-individ'. Årsagen var, at han havde opført et hus på det stykke jord, som han havde købt af familien med de tre døtre.

De to familier havde imidlertid gjort regning uden vært, idet de havde handlet et stykke af den kollektive jord, som det er forbudt at handle med. Faderen med de tre sønner havde bygget hus på den ulovligt overtagne jord og havde derfor ingen ret til kompensation hverken for hus eller for jord.

Familiefaderen havde løst manglen på boliger til sine sønner på den eneste mulige måde, nemlig ved at købe jord ulovligt og privat af den anden familie, som havde ekstra jord. Det er ret udbredt på landet og er som regel en rimelig måde at løse disse problemer på, og de lokale myndigheder vender ofte det blinde øje til.

Men da vores 'søm-individ' ikke havde ret til at bygge på den ulovligt overtagne jord, så kunne han ikke

kræve kompensation hverken for sit nyopførte hus eller for den jord, som han havde erhvervet sig. Her kunne myndighederne ikke vende det blinde øje til, og det er et eksempel på, hvordan konflikterne med ekspropriation uundgåeligt vil dukke op, når jorden uden lovlig hjemmel overdrages mellem individer.

Her kunne løsningen have været privat ejendomsret, men bønderne på den Nordkinesiske Slette er konservative og hælder til jordfordelingspolitiken, som den var før indførelse af den permanente tildeling.

Så konflikter omkring retten til jord og ejendom er meget komplicerede på landet i Kina.

Det har sine rødder helt tilbage til 1949 med oprettelse af den kommunistiske stat, hvis fundament var fælleseje af jord. Skal der genindføres privat ejendomsret af jord, kan de oprindelige ejere med et skøde fra før 1949 kræve deres ret (læs også artiklen side 8: En sag om katolsk ejendom), andre med midler kan opkøbe jorden, og bønder uden midler vil blive lejere på den jord.

Det vil skabe uoverskuelig social uro og kunne medføre kommunismens endeligt. Det er bønderne på den Nordkinesiske Slette på ingen måde parate til. De er i hjertet fortsat for den kollektive ejendomsret og for et samfund uden den uro og det kaos, som har præget Kina i de sidste hundrede år.

Så blot at kritisere korruption blandt myndighederne eller blot at citere demokratisk teori og kræve retssikkerhed er ikke nok til at hjælpe bønderne; ej heller tekniske løsninger er nok til beskyttelse af retten til jord. Historiske, økonomiske, sociale og juridiske faktorer spiller således ind, når der skal findes specifikke løsninger til forskellige situationer, og løsningerne bør altid baseres på en grundig analyse af realiteterne. På dette punkt kan man sige: 'Ingen undersøgelse, ingen ret til at tale.'

Gui Xiaowei er PhD studerende på Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet

EN SAG OM KATOLSK EJENDOM

En katolsk organisation satte en lejer ud ved rettens hjælp. Men der fulgte forpligtelser med

Af He Hairan

I 2009 lagde det katolske samfund i byen Handan i Hebei provins sag an ved byretten Xicheng distrikt i Beijing. Samfundet stævnedes Tong Liang for uretmæssig beboelse af en lille bolig på 6,5 kvadratmeter beliggende Xinjiekou nr.4, i Beijing. Det katolske samfund fik overdraget ejendommen 31. juli 2006 i overensstemmelse med nye regler for religiøse organisationers ejendomsret, og sognet har således siden da været både ejer og udlejer.

Tong Liang havde lejet boligen af bystyret siden 2003 som en almen-nyttig bolig ('affordable housing'), og kontrakten på dette lejemål blev overtaget af det katolske samfund ved overdragelsen i 2006.

Imidlertid har Tong Liang ikke selv boet på adressen i næsten 10 år. Han udlåner eller udlejer boligen til sine nære familiemedlemmer. Sagsøgeren gør gældende, at Tong Liang ved ikke selv at bo i ejendommen har misligholdt kontrakten og mistet retten til en almen-nyttig bolig, hvorfor sag-

søger anmoder retten om at dømme sagsøgte til at fraflytte ejendommen.

Sagsøgte gjorde gældende, at han har en stor familie og mangler plads, så fra 1997 til 2006 boede hans søsters to døtre i boligen, og derfor har han ikke været i stand til at opfylde betingelserne om selv at bo der. Og da hans egne børn i fremtiden også har brug for boligen, vil han ikke godkende sagsøgers krav.

Dømt til fraflytning

Domstolen accepterede sagen og gør i dommen gældende, at det katolske samfunds overtagelse af Tong Liangs lejede bolig ikke påvirker den originale lejekontrakts indhold. Denne er således stadig gyldig og begge parter bør følge kontrakten, nyde de aftalte rettigheder og opfylde de aftalte forpligtelser. Da den sagsøgte klart under retssagen udtrykte, at han planlægger, at hans børn skal bo i boligen i fremtiden, og da han i en lang periode ikke selv har boet i boligen, opfylder han ikke betingelserne for at leje en almen-nyttig bolig, og han blev derfor dømt til at fraflytte boligen. Domstolen bestemte, at sagsøgte indenfor 15 dage efter kendelsen træder i kraft skal overdrage boligen til sagsøger. Sagsøgte accepterede ikke kendelsen og appellerede; men byretten, som var appelinstans, opretholdt afgørelsen.

Denne sag med katolikkerne fra Handan, som sagsøgte Tong Liang på grund af uenigheder omkring overtagelse af fast ejendom, gik gennem første lovinstans og dernæst anden instans, og sagsøger fik gennem retssagerne stadfæstet brugsretten til sin ejendom. Selv om detaljerne i denne sag ikke er komplicerede og stridens kerne blot er et rum på 6,5 kvadratmeter, har retten bekræftet, at sagsøger, som er en religiøs organisation, har det fulde ejerskab og den fulde brugsret over boligen, hvilket afspejler Kinas retslige og politiske beskyt-

telse og anerkendelse af religiøse gruppers ejendom, hvilket er af stor retslig og politisk betydning.

Xicheng distriktets administration indgik tidligt i 2005 en aftale om en overdragelse af ejendomsretten til Handans Katolske Samfund. Aftalen foreskriver blandt andet, at den, der overtager lejemålet (sagsøger) skal etablere kontakt til den nuværende lejer, aftale og underskrive en lejekontrakt, der følger den officielle standardleje for offentlige lejeboliger.

Den overtagende part skal også påtage sig ansvaret for inspektioner, vedligeholdelse mm. Efter at have fuldført disse opgaver i juli 2006 overtog sagsøger boligens skøde.

Religiøs ejendom

Baggrunden er, at den kinesiske regering kort tid efter befrielsen (1949) vedtog regler om ejerskab af fast ejendom for religiøse organisationer. I reglerne, som blev offentliggjort i december 1950 skelnes der mellem de forskellige trosretninger. Myndighederne var op igennem det første årti meget varsomme med at nationalisere religiøs ejendom. Men under Kulturrevolutionen blev reglerne groft tilsidesat. Mange religiøse bygninger blev overtaget af forskellige arbejdsenheder eller personer til beboelse.

Efterfølgende, i juli 1980, udstedte den kinesiske regering et direktiv om religiøse bygninger, hvis indhold stort set svarer til reglerne fra 1950. Direktivet inddeler religiøs ejendom i tre forskellige grupper: (1) Buddhistiske og Taoistiske templer og medfølgende fast ejendom er offentlig ejendom; (2) Templernes små nonneklostre er personlig ejendom; og (3) Islamiske moskeer og dertil hørende ejendom er religiøs kollektiv ejendom, mens kristen ejendom klassificeres som privat ejendom. Herefter vedtog alle lokalregeringer retningslinjer for, hvordan overdragelsen af de religiøse ejendomme til deres retmæssige

He Hairan

Foto: Gert Holmgaard Nielsen

ejere skulle finde sted.

I Beijing vedtog myndighederne at anvende følgende metoder:

1. Religiøs ejendom som religiøse organisationer forlanger at få tilbage til eget brug, og som under Kulturrevolutionen var overtaget og beboet af arbejdsenheder eller privatpersoner, følger princippet 'ejeren skal flytte tilbage'.
2. Hvis den religiøse organisation ikke selv skal bruge ejendommen, kan den organisation eller privatperson, som bruger ejendommen, underskrive en lejeaftale med den religiøse gruppe og i denne blive enige om at betale husleje.
3. Hvis den religiøse ejendom er revet ned, og den derfor ikke kan returneres til den religiøse gruppe, skal den enhed, der har revet den ned, give en rimelig erstatning.
4. Når den religiøse ejendom overdrages, vil der blive foretaget en udligning, således at forbedringer og udvidelser, som er foretaget, mens bygningen var i andres hænder, vil blive modregnet i de værdier, som overdrages. Dette klargør den religiøse organisations ejendomsret og økonomiske råderum.

Gennemførelsen af denne nye politik har hen ad vejen været til stor gavn for lokale religiøse organisationer i for eksempel Xingtai og Handan i Hebei provins. Ved at overtage deres tidligere ejendomme i Beijing har de fået nye og bedre muligheder for at praktisere deres religion.

Udfordringer

Men med de nye muligheder kom også nye udfordringer. Organisationerne løb ind i vanskeligheder, når formaliteterne omkring overtagelsen skulle på plads og papirerne underskrives. I visse områder stillede myndighederne betingelse for overtagelsen: Den religiøse organisation skulle også overtage de sociale forpligtelser overfor de nuværende beboere.

Hvis man ville overtage ejendommen, skulle man overtage de eksisterende kontrakter, som vi så ovenfor,

og med dem fulgte forpligtelsen til at overtage udgifterne til vedligeholdelse, forsikringer o.l. samtidig med, at man skulle bibeholde den hidtidige velfærdsordning, som betyder, at lejerne har en ekstrem lav husleje. Ejendommene har i de fleste tilfælde være misligholdt igennem mange år; der har ikke været foretaget reparationer, forbedringer eller moderniseringer, så mange af boligerne er i rigtig dårlig forfatning.

Den fastsatte husleje er langt fra tilstrækkelig til at dække udgifterne, og de religiøse grupper er ofte ikke særlig velhavende selv, så de er ude af stand til at gøre brug af deres gevundne ejendomsret. De kan jo ikke opsigte de tilstedeværende lejere, hvis disse overholder lejekontrakten. Ved at håndhæve den nye politik på denne måde overfører myndighederne faktisk sociale forpligtelser til en ikke-statslig organisation, og dette belaster de religiøse organisationer-

nes byrder i forhold til at understøtte de fattige i samfundet samtidigt med, at det er i modstrid med ånden i reglerne om beskyttelse af religiøs ejendom.

Det er dog opmuntrende, at Beijing bystyre stadig er i gang med at formulere nye regler for principperne bag overdragelser, der blandt andet skal gøre det muligt at sætte huslejen i vejret.

He Hairen er advokat og forsker på Juridisk Institut på Kinas Samfundsvidenskabelige Akademi i Beijing og leder af Advokatkontor Østen, som er tilknyttet instituttet.

Oversat fra kinesisk af Maja Weiss, studentermedhjælper på Kina programmet på Institut for Menneskerettigheder og studerende på Masters Programme in Asian Studies, Lund Universitet.

Foto: Flickr.

SVIGT I VIRKSOMHEDERNES ANSVAR

Kina må erkende, at en menneskeretlig forsvarlig virksomhedspolitik er en forudsætning for, at Kina kan konsolidere sin position som ansvarligt medlem af verdenssamfundet.

Af Mads Holst Jensen

Udvikling af erhvervslivet i Kina kommer ofte i konflikt med menneskerettighederne, ikke mindst nu, hvor Kina er blevet 'Verdens Fabrik'. Arbejdernes rettigheder kommer i klemme i den hastige industrielle udvikling, lokalsamfundet udsættes for miljøbelastninger, og stærke kommercielle interesser fører til frembringelse af produkter, der truer borgernes sundhed.

Da Kina ikke kun har åbnet dørene for udenlandske investeringer, men også for de internationale menneskeretlige standarder, er der kommet internationalt fokus på Kinas overholdelse af menneskerettighederne.

CSR

Med begrebet Virksomhedernes Samfundsansvar (CSR - Corporate Social Responsibility) forpligter virksomheder sig til gennem en række retningslinjer at arbejde til gavn for mennesker og miljø. Global Compact, som blev lanceret i 1999 af Kofi Annan, står som en af de mest udbredte internationale rammer for CSR, og af de 10 principper heri omhandler to specifikt menneskerettigheder og yderligere fire arbejdstagerrettigheder.

CSR har siden 1999 haft ekspansiv fremgang og blev i juni 2011 markeret med FN's menneskerettighedsråds enstemmige vedtagelse af Retningslinjerne for Menneskerettigheder og Erhverv (Human Rights and Business - HRB). Om end disse normative rammer ikke i sig selv er juridisk bindende, er der en hastigt stigende tendens til, at virksomheder henholder sig til dem, blandt andet for at værne om deres renommé som ansvarsfulde aktører lokalt og globalt.

Formelle signaler

"Den grundlæggende opfattelse af menneskerettigheder, ansættelse, miljø, anti-korruption m.v. er faktisk

Vi er stolte over at deltage i nationens industrialisering. Propagandaplakat fra 1954.

den samme menneskefokuserede strategi, som den kinesiske regering støtter."

Nogenlunde sådan lød budskabet fra et forum afholdt af den kinesiske regering i 2005 om 'opbygningen af et Harmonisk Samfund og Virksomhedernes Samfundsansvar'. Forestillingen om den kinesiske civilisations overlegenhed er en sejlvet størrelse,

som udfordres, når Kina mere eller mindre frivilligt åbner sig mod omverdenen. Udenlandske påvirkninger følger med sådanne åbninger, og Kina må komme dem i møde samtidig med, at den nationale stolthed skal bevares intakt.

Men hvilken anvendelighed kan HRB have for den kinesiske regering? Helt overordnet kan man konsta-

tere, at det kan være med til styrke opfattelsen af Kina som en ansvarlig borger af verdenssamfundet, og at regeringen kan bruge det internt i sin søgen efter en balance mellem vækst og stabilitet, som promoveres med begrebet om "det menneskefokuserede harmoniske samfund".

Gennem de sidste årtier har Kina formelt signaleret større vilje til at imødekomme principperne i HRB, og har formelt forpligtet sig til at imødegå diskrimination i for eksempel ansættelsesforhold, mens den officielle position vedrørende tvangsarbejde og fagforeningsfrihed er mere kompliceret.

Hvis tvangsarbejde skal afskaffes, så vil det indebære, at Kina skulle afvikle landets arbejdslejligheder, som regeringen selv beskriver som en almindelig omskiftingsmekanisme. I realiteten kan politiet indsætte borgere i arbejdslejligheder uden en domstolskendelse, og forholdene i lejlighederne er meget rå. I juli 2010 åbnede regeringen imidlertid for en direkte debat i og med befolkningen om eventuel afvikling af arbejdslejlighedsordningen, men internationalt modsætter Kina sig stadig at afskaffe tvangsarbejde.

På arbejdsmarkedsområdet er der sket en afgørende forbedring, idet arbejdsmarkedslovene giver bedre beskyttelse for de mere end 10 procent af Kinas befolkning, der lever som migrantarbejdere, men håndhævelsen af lovgivningen er fortsat mangelfuld og vilkårlig.

Da de lokale regeringsrepræsentanter ofte er direkte involverede i erhvervslivet lokalt, kan det betyde, at lovene ikke bliver håndhævet, hvis det vil skade deres personlige kommercielle interesser. Resultatet er, at der under dække af en stærk, men ugenomsigtig regeringskontrol foretager "cowboykapitalisme", baseret på rå konkurrence og ringe beskyttelse af arbejdere og lokalsamfund.

HRB

Det kinesiske erhvervslivs møde med HRB kan ses gennem to typer virksomheder.

Den ene type er de enorme virk-

somheder som for eksempel Sinopec med mere end 630.000 ansatte. De har rødder i den kinesiske planøkonomi og er registreret på aktiebørser, men den kinesiske stat har aktiemajoriteten.

Denne blanding af plan- og markedsøkonomi er kendetegnende for Kinas erhvervsliv. Virksomhederne giver på den ene side indtryk af social- og miljømæssig ansvarlighed og følger traditionen fra den planøkonomiske æra, hvor befolkningen var organiseret i arbejdsenheder (danwei), som sikrede de ansatte og deres familier fra vugge til grav. Virksomhederne promoverer sig som ansvarlige globale samfundsborgere i rapporter om bæredygtighed, der kan konkurrere med de største vestlige multinationale virksomheders. Men rapporterne er præget af uigennemsigthed, og eksperter afvises, når de ønsker at evaluere, om virksomhederne i praksis lever op til de internationale standarder.

Den anden type kinesiske virksomheder er de små og mellemstore virksomheder, der er vokset frem igennem de sidste 30 års økonomiske reformer. De fleste er baseret på arbejdsintensiv produktion og beskæftiger store dele af Kinas ufaglærte arbejdsstyrke, herunder migrantarbejdere. Tilsammen udgør de 'Verdens Fabrik' som leverandører til multinationale virksomheder, der forsyner de globale markeder. Modsat den ovenfor beskrevne type virksomheder er disse afhængige af udenlandske direkte investeringer og krav om at leve op til de internationale standarder.

Kapløb mod bunden

De kinesiske leverandørers virkelighed er imidlertid præget af stor uforudsigelighed i både produktions- og aftagervilkår. De vestlige virksomheder, der stiller krav om internationale standarder, stiller også ofte hårde krav til pris og leverance, og sidstnævnte krav bringer leverandørerne ud i det, der betegnes som "et kapløb mod bunden", hvor den hårde konkurrence nærmest udelukker hensynet til rimelige vilkår for arbejdere, lokalsamfund og miljø.

Blandt de vestlige virksomheder er der derfor gennem de sidste år opstået en forståelse af, at krav og kontrol bør suppleres med et samarbejde med leverandørerne om, hvordan de kan realisere et samfundsansvar. Nogle af disse samarbejder har givet gode resultater, men en fuld realisering vil indebære at gå på kompromis med kommercielle interesser, hvilket partnerne sjældent er tilbøjelige til.

Samarbejdet har imidlertid givet de kinesiske leverandører øget forståelse af baggrunden for CSR. Ved at forbedre arbejdsforholdene kan de fastholde arbejdskraft, hvilket er vigtigt i områder af Kina, hvor udbuddet af arbejdskraft er faldende eller i virksomheder, der har investeret i mere højteknologisk produktion og dermed i mere optræning af deres eksisterende arbejdsstyrke. Det er endvidere en udbredt opfattelse blandt de kinesiske leverandører, at de bliver mere attraktive for de vestlige virksomheder, hvis de kan vise eller ligefrem blive certificeret for CSR.

Ufri fagbevægelse

Friheden til at danne fagforeninger er et centralt princip i menneskerettigheds-systemet, men det rammer et meget ømt punkt i Kinas interne anliggender, og regeringen slår hårdt ned på enhver form for dannelse af interesseorganisationer, hvis de skønnes at kunne udfordre den eksisterende magt.

Arbejderne rangerer stadig officielt som den ledende klasse i Kina, og de politiske ledere titulerer sig selv og hinanden som 'Det Arbejdende Folks Tjenere'.

En aktivist for arbejderrettigheder, Han Dongfang, bemærker, at et flertal af de dårligst stillede på det kinesiske arbejdsmarked ikke på nogen måde forestiller sig, at de har eller ville kunne få et forhandlingsmandat. Han understreger, at der hersker en udbredt frygt blandt arbejderne for at engagere sig i debatten om deres forhold. Det er særligt ansatte på stats-ejede virksomheder, der forholder sig passivt, selv om deres situation bliver stadigt ringere.

Migrantarbejderne er det ny Kinas

underklasse, som lever i byerne på mere eller mindre midlertidige opholdstilladelser, hvilket giver dem stærkt forringet social beskyttelse.

På arbejdspladserne overvinder et stigende antal af disse arbejdere frykten for repressalier, men det sker først, når deres frustration er vokset til desperation; så sker der en eksplosion i planløse protester med tusindvis af arbejdere, der raserer deres arbejdsplads og truer deres ledere korporligt. Da protesterne bliver så voldsomme, får myndighederne mulighed for at retsforfølge arbejderne som forbrydere, der 'forstyrrede den offentlige orden'.

Som hovedregel dømmes de anklagede arbejdere, og lov og orden synes genoprettet. Men frustrationen ulmer og breder sig under overfladen, indtil den manifesterer sig i flere og større eksplosioner.

Mangel på arbejdskraft i visse områder kan tilskrives arbejdernes stigende handlekraft og – potentiale, da den blandt andet er udtryk for, at migrantarbejderne simpelthen søger andre steder hen. Vi er tilbøjelige til at antage, at de kinesiske arbejdere relativt passivt finder sig i deres skæbne, og dette har nok også været tilfældet hidtil, men et stigende antal arbejdere benytter sig af SMS og andre kommunikationsveje for at udveksle erfaringer om de mere attraktive områder at søge arbejde i.

Kinas arbejdsstyrke synes så småt at være ved at træde i karakter ikke mindst de 18-25 årige migrantarbejdere, der udgør op mod 90 procent af arbejdsstyrken på de fabrikker, som fungerer som dynamoer for Kinas eksportbaserede udviklingsmirakel. Disse unge arbejdere udgør en ny generation af arbejdere, som er vokset op i 1980'erne med en del ressourcer og en omfattende informationsstrøm fra den omgivende verden. Resultatet er, at de unge arbejdere er blevet mere bevidste om deres behov og rettigheder og behovet for selvbestemmelse. Men det kinesiske fagforeningssystem giver ikke denne frihed.

Regeringen insisterer fortsat på at bevare sit overherredømme og næg-

ter at ratificere to centrale internationale konventioner om arbejderes ret til at organisere sig i frie fagforeninger og deltage i overenskomstforhandlinger. Den kinesiske fagforeningslov beskriver, hvordan enhver fagforeningsdannelse skal indlemmes i det nationale fagforeningssystem for at opnå lovlig status. Loven lader heller ingen tvivl herske om, at den kinesiske fagbevægelse skal understøtte den siddende regerings magt.

Eksp eksperimenter

I de lokalsamfund, hvor virksomhederne ligger, er de ofte involveret i krænkelser inden for ngleområder som blandt andet miljø, sundhed og bestikkelse. Regeringen har igennem en årrække promoveret forbrugerrettigheder, men selvom forbrugerne nyder intensiveret beskyttelse, rammes de stadig af alvorlige krænkelser, som det for eksempel var tilfældet med de Melamin-inficerede tømælksprodukter.

Den autodidakte advokat Gao Zhisheng var i 2004 forsvarsadvokat for seks arbejdere, der havde deltaget i protestaktioner på to taiwansk ejede skofabrikker i Guangdong provins. I sin forsvarstale anklagede Gao direkte de ansvarlige for at være skyld i arbejdernes desperation. Efter malende beskrivelser af arbejdernes uanstændige vilkår angreb han direkte den politiske top:

"Det er fuldstændig som kapitalisternes koldblodige og skrupelløse misbrug af arbejderne før 1949 (..) den samme situation, der tvang arbejderne til at rejse sig i revolutionært oprør! Men dengang stod kommunistpartiet sammen med arbejderne i kampen mod kapitalisterne. I modsætning hertil kæmper partiet i dag sammen med de koldblodige kapitalister mod arbejderne".

Sagen endte med løsladelse af arbejderne og Gao selv klarede fri-sag, trods sit hårdsående angreb på kommunistpartiet. Nike, Reebok og Timberland var blandt de multinationale virksomheder, som købte leverancer fra fabrikkerne, og i åbne breve anmodede topcheferne personligt de ansvarlige myndigheder

om at udvise barmhjertighed overfor de anklagede. Sagen var kort sagt blevet en sag om CSR, hvor domsfældelse og forfølgelse af Gao ville have skadet Kinas bestræbelser på at skaffe sig status som en stabil samarbejdspartner på verdensmarkedet og en socialt ansvarlig borger i verdenssamfundet.

En kamp op ad bakke

Arbejdet med at integrere HRB er en kamp op ad bakke og med to fronter. Den ene front vender mod den udbredte skepsis over for menneskerettigheder, man møder i Kina. Den anden front vender mod kommercielle interesser og hård konkurrence, der er en del af virkeligheden, ikke mindst for virksomheder i Kina.

Kinas generelle udvikling bærer fremad, idet Kinas industri bliver stadig mere high-tech, hvilket kræver specialuddannede arbejdere. Der bliver derfor rift om sådanne arbejdere, og fabriksledelserne bliver opmærksomme på værdien af at tilbyde attraktive arbejdspladser. Grundlaget for dialog mellem ledelse og arbejdere er etableret, og det giver grobund for et egentligt arbejdsmarked, fundet på overenskomster.

Både arbejdere og civilsamfundsaktivister er ved at træde i karakter og stiller krav til deres arbejdsgivere og regeringen, som i stigende grad er imødekommende for at foregribe sociale spændinger og skabe balance mellem vækst og stabilitet.

Kina er nu verdens næststørste økonomi. Det økonomiske skæbnefællesskab mellem Kina og den omgivende verden er blevet en altomfattende realitet, og man kan forvente – eller i hvert fald håbe på – at Kina vil erkende, at en menneskeretlig forsvarlig virksomhedspolitik er en forudsætning for, at Kina kan konsolidere sin position som ansvarligt medlem af verdenssamfundet.

Mads Holst Jensen er PhD og rådgiver ved afdeling for Human Rights and Business Department, Institut for Menneskerettigheder

MED LIVET SOM INDSATS PÅ ARBEJDSMARKEDET

Arbejderbeskyttelse i Kina handler i voksende omfang om den oparbejdede viden og erfaring, som migrantarbejdernes organisationer indsamler.

Af Helena Magnusson

Kinesiske migrantarbejderes organisationer retter i stigende grad opmærksomheden mod erhvervssygdomme. Det er almindelig kendt, at migrantarbejdernes sundhed trues af giftige dampe og materialer og støv, som de udsættes for på jobbet.

Gennem årene har mønsteret for forekomsten af erhvervssygdomme ændret sig. Den kinesiske regering omtaler det som 'De tre Skift': fra by til land, fra kystområder til indland og fra store statsejede virksomheder til små og mellemstore private virksomheder med udenlandske investeringer.

Sundhedsministeriet anslår, at 200 millioner arbejdere som følge af deres beskæftigelse er i fare for at sætte helbredet på spil, og at der er giftige og risikofyldte arbejdsforhold på ikke mindre end 16 millioner virksomheder. Det står hen i det uvisse, hvor mange arbejdere, der rent faktisk er

ramt af erhvervssygdomme, hvilket også gælder pålidelige beregninger over sociale og økonomiske konsekvenser af risikofyldte arbejdsforhold.

Men der er klare tegn på, at erhvervssygdomme udgør en mere alvorlig risiko for migrantarbejderne end den vage håndhævelse af basale arbejdsrettigheder så som udbetaling af løn. De politiske konsekvenser er enorme og vil give migrantarbejdernes organisationer en ny og afgørende rolle med opsamling af viden om erhvervssygdomme.

Jeg fremlægger her to eksempler, der illustrerer, at i et dårligt fungerende offentligt kontrolsystem er viden vigtig i kampen for at klarlægge erhvervssygdomme. Det første viser, at selv i et ret enestående tilfælde, og hvor det formelle kontrolsystem fungerer, er det faktisk ikke muligt at få sin lidelse anerkendt som en erhvervssygdom. Det andet eksempel går et skridt videre og giver indblik i, hvordan migrantarbejdernes orga-

nisationer kan fremskaffe viden om arbejdsrisici, som ligger uden for det formelle undersøgelsessystem - en viden, som er vigtig for at forbedre migrantarbejdernes arbejdsvilkår i fremtiden.

Placering af ansvar

Det følgende er beretningen om en kvindelig arbejder, der som 19-årig mistede bevidstheden efter at have indåndet kemikalier som kloroform og benzol på sin arbejdsplads. Udbetaling af kompensation kom ikke på tale. Hendes lever er ødelagt, og hun lever nu i stadig fare for et pludseligt leversvigt med døden til følge.

Dette skete i begyndelsen af 2009 ved et samleband, som producerer plastikovertræk til mobiltelefoner i en Hong Kong registreret virksomhed i Innovation Park i Baoan distriktet i Shenzhen. Ifølge min kilde blev fabrikken inspiceret af den lokale sundhedsstyrelse, der kom frem til, at stedet ikke overholdt regulativerne.

Ledelsens reaktion var at flytte samlebandets farligste funktioner til en lejlighed i et boligområde. Fire kvindelige arbejdere blev flyttet derved fra fabrikken og fik som kompensation en højere løn på op til 1.500 yuan (1.350 kr) om måneden. Fra ledelsens side blev overflytningen fremstillet som en slags belønning for veludført arbejde. Desuden var flytningen blot midlertidig. De fire arbejdere blev bedt om at underskrive en erklæring om tidsbestemt fravær, hvilket de gjorde uden indvendinger.

Da ledelsen var nervøs for, at det ulovlige værksted skulle blive opdaget, blev alle døre og vinduer tætnet, så ildelugtende dampe ikke kunne slippe ud. Kort tid efter fik de fire arbejdere konstant hovedpine og feber. De gik til lægen flere gange, men kunne ikke få ordentlig hjælp. De fik at vide, at det bare var tegn på forkølelse. Til slut ændredes situationen drastisk, da den ene mistede bevidst-

Både arbejds- og levestandard for kinesiske industriarbejdere halter langt bagud i forhold til niveauet i Europa og USA. Fotograf anonym.

Det er almindelig kendt, at migrantarbejdernes sundhed trues af giftige dampe og materialer og støv, som de udsættes for på jobbet. Fotograf anonym

heden og kom på hospitalet. Hendes familie tog hurtigt til Shenzhen for at tage sig af hende og få sat en undersøgelse i gang. Det lokale Arbejdstilsyn foretog en inspektion, og stedet blev lukket. Og som det ofte er sket i lignende situationer, stak fabrikkens direktør af.

Beskyttelsen forsvandt

De fire arbejdere havde de facto været ansat, men de havde ikke været opmærksomme på, at overflytningen til en ny produktionsenhed havde berøvet dem enhver form for beskyttelse. Lejligheden var blevet lejet af en person uden nogen formel forbindelse til virksomheden, og denne person fremtrådte også som leder af værkstedet. Ifølge listerne over registrerede ansatte var kvinderne ikke ansat på det tidspunkt, da de blev

forgiftede, fordi de havde underskrevet en fraværserklæring.

For at få sin lidelse anerkendt som en erhvervssygdom må arbejderens kunne fremvise en gyldig kontrakt. Ellers er arbejdsgiveren ikke forpligtiget til at udstede den helbredsattest, som er afgørende for om en arbejdsbetinget sygdom kan registreres som sådan. Lejligheden var et ulovligt produktionssted og hørte derfor ikke under Sundhedsstyrelsen. Den eneste person, der juridisk kunne gøres ansvarlig, var 'lejerens af værkstedet', da hun var underskriver af lejekontrakten. Men ikke overraskende var også hun forsvundet.

Kom i medierne

Da historien kom i medierne, kom der flere aspekter ind i sagen. Når og hvis en sådan sag tiltrækker medier-

nes bevågenhed, plejer det at hjælpe offeret. Men i denne sag havde medierens indblanding en dobbelt effekt. Efter 40 dages indlæggelse havde den forgiftede arbejder oparbejdet en gæld på 130.000 yuan (116.000 kr.) til hospitalet.

Hospitalsledelsen opfordrede forældrene til at flytte deres datter til et hospital for erhvervssygdomme, nok mest for at slippe for yderligere udgifter. En repræsentant for migrantarbejdernes organisation ringede til det omtalte hospital for at få arbejderens indlagt. Hospitalet modsatte sig overflytningen af lægelige hensyn. Ifølge medierne var hospitalet godt klar over, at der ikke var nogen penge, og at der næppe ville blive tale om efterbetaling engang i fremtiden.

Familien var kun i stand til at skaffe 20.000 yuan (17.900 kr.) og kunne

derfor ikke betale for indlæggelsen. Patienten blev imidlertid fundet berettiget til at modtage midler fra hospitalets hjælpefond med dækning på op til 20.000 yuan, hvilket dog kun dækkede 20 procent af udgifterne.

Desuden fik familien et midlertidigt lån af Shenzhen Government Mutual Aid Fond (en hjælpefond) til dækning af medicinudgifter, mens det blev undersøgt, hvem der juridisk og økonomisk var ansvarlige. Det er rimeligt at antage, at hverken hospitalets hjælpefond eller Shenzhens hjælpefond ville have stillet sig til rådighed, hvis medierne ikke havde været indover.

Abort og sterilitet

I al den tid, jeg har lavet feltarbejde om migrantarbejdere, har abnorm menstruation eller abnorme menstruationssmerter været en tilbagevendende del af den kvindelige migrantarbejders tilværelse. Disse lidelser skyldes bl.a. lang arbejdstid og højt arbejdspress. Virksomhedsledelsen har rundhåndet uddelt p-piller for at afhjælpe dette. Mere alvorligt er det, at den langvarige påvirkning af giftige dampe og materialer har medført større forekomst af aborter, sterilitet og et øget antal børn med medfødte skader.

Tidligere har jeg hørt jeg om kvinder, der gentagne gange havde aborteret. De loddede ledninger på en fabrik, som fremstillede opladere til Nokias mobiltelefoner. De berørte arbejdere henvendte sig til ledelsen om sagen. Den forsikrede dem om, at ingen af de metaller, som de kom i kontakt med, på nogen måde kunne være skadelige for deres helbred. Trods dette har tidligere arbejdere nu fortalt, at de stadigvæk aborterede år efter, at de havde forladt denne arbejdsplads.

Mistanken om forgiftning blev bekræftet, da der på hver eneste arbejdssted blev installeret små udluftningsventiler. Denne sikkerhedsforanstaltning blev imidlertid foretaget uden yderligere forklaring. Set udefra vidner de mange aborter om farlige arbejdsforhold. Men da jeg spurgte, om sagerne var blevet registreret som arbejdsskader, fik jeg at vide, at det

var de ikke. Det kan delvis forklares ved, at det er umuligt at få anerkendt en erhversskade efter ophør af et arbejdsforhold, dels ved at det er svært at mobilisere kvinder landet over.

Da jeg hørte om den ovenfor omtalte sag, blev jeg overrasket over ændringen af den aktuelle migrantarbejderorganisationers rolle. Dens faste tilstedeværelse i Shenzhen har betydet, at arbejderne her søger hjælp og udveksler oplysninger, selv efter de er flyttet fra Shenzhen.

Disse arbejderorganisationer er uvurderlige, ikke alene fordi de når ud til arbejdere, der lever isolerede inde på fabrikkernes områder, men de er også i stand til at hjælpe enhver, som har behov for det. Organisationernes vedvarende indsamling af erfaringer om og kendskab til livs- og arbejdsbetingelserne i Shenzhen betyder, at sager fra at være opfattet som enkeltstående episoder nu behandles som kollektive og strukturelle problemer.

For få fremskridt

Troværdighed og ansvarlighed går ofte tabt i det komplekse net af relationer, der styrer den kinesiske industriproduktion. Når sager som de ovenfor omtalte bliver kendt gennem medierne og migrantorganisationernes engagement, så afsløres det, at der sker meget få fremskridt, og at arbejderne sætter deres helbred på spil i produktionen.

Normalt ville man være glad for enhver form for inspektion, men i den førstnævnte sag kom den til at ødelægge endnu flere arbejderes helbred og sikkerhed, da ledelsen skjulte den mest risikable produktion i en lejelejlighed. Desuden må man spørge sig selv, om en skærpet gennemførelse af loven er den eneste og bedste måde at hjælpe dem, som har størst behov for hjælp.

Loven kræver dokumentation og klare facts. Manglende dokumentation er en af de mest udbredte årsager til at arbejdere ikke får deres sager registreret. Sagen med den kvindelige arbejder, der mistede bevidstheden, eller med dem, der aborterede på grund af forgiftning på ar-

bejdspladsen, vil givetvis aldrig blive registreret. Akademikere, aktivister og fagforeninger er enige om, at Kinas arbejdere er blevet mere bevidste om deres rettigheder. Alligevel ved de fleste arbejdere for lidt om, hvordan de kan beskytte sig selv, eller også har de ikke råd til at sige nej til risikobetonet arbejde. Først og fremmest har de kun en vag fornemmelse af, hvilke giftige stoffer de har at gøre med i deres daglige arbejde ved samlebåndet. Aktivister kan bevidne, at den begrænsede viden, som arbejderne har om de kemiske stoffer, har de fået ved at dele erfaring med andre arbejdere på gulvet. Relevant undervisning mangler.

Selv hvor der faktisk eksisterer sikkerhedsudstyr, er arbejderne ikke fuldstændigt beskyttet. De anvendte kemikalier er nogle gange så giftige, at arbejderne på længere sigt udvikler kroniske sygdomme, lige meget hvor mange lag tøj, de beskytter sig med. Selv når alvorlige erhvervssygdomme bliver registreret, og retten dømmer til sagsøgernes fordel, mister arbejderne og deres pårørende alligevel deres levebrød for altid.

Sagerne viser, at det er arbejderne, der i sidste ende må bære den risiko og de omkostninger, som skyldes manglerne ved systemet omkring beskæftigelse, sundhed og sikkerhed. Migrantarbejdernes organisationer gør virkelig en forskel på et område, hvor der er få eller ingen andre måder at få støtte på. Enhver, der interesserer sig for arbejderbeskyttelse i Kina, må ikke se bort fra den oparbejdede viden og erfaring som migrantarbejdernes organisationer indsamler, både på det individuelle og på det kollektive plan.

Helena Magnusson er PhD i Kønssudier på Örebro Universitet i Sverige.

Oversat fra engelsk af Anette Kruse

PROBLEMFYLDT TILVÆRELSE FOR BØRNENE

Der er millioner af efterladte børn i de kinesiske landsbyer. Mangel på forældreomsorg giver dem psykiske problemer.

Af Flemming Poulsen

Migrantbørnenes problemfyldte tilværelse dukkede for alvor op i de kinesiske medier og hos politikerne i 2008. Da offentliggjorde Kinas Kvindeforbund resultatet af en omfattende undersøgelse af, hvordan efterladte børn klarer sig, når de, som det ofte er tilfældet, kun ser deres forældre en gang om året eller endnu sjældnere.

Kvindeforbundets rapport afslørede, at 58 millioner børn under 18 år var blevet tilbage i landsbyerne, når forældrene tog ind til en by i håb om at tjene tilstrækkeligt til at brødføde familien og give børnene en højere uddannelse, gerne på et universitet.

Antallet af efterladte børn var mere end dobbelt så stort, som myndighederne hidtil havde regnet med. De 58 millioner er ifølge Kvindeforbundet en femtedel (21 pct.) af alle børn

i Kina og over en fjerdedel (28 pct.) af alle børn på landet.

Yderligere 20 millioner migrantbørn har problemer under opvæksten. Det drejer sig om børn, der følger med deres forældre, når de tager ind til en by for at arbejde.

Ifølge Kvindeforbundets rapport bor knap halvdelen (47 pct.) sammen med den ene af forældrene, fortrinsvis moderen, godt en fjerdedel (27 pct.) er i bedsteforældres varetægt. Resten (26 pct.) bor hos andre pårørende eller venner af familien, eller de er uden tilsyn fra voksne.

Et grådkvalt farvel

Der er mange beretninger i kinesiske mediers netudgaver om migrantbørnenes trængsler.

En professor i folkesundhed ved Beijing Universitet, Liu Jitong, siger, at efterladte børn ofte får lidelser af psykisk art. Årsagen er, at de „har manglet barndommens grundlæggende og vigtigste behov: forældrenes kærlighed“.

En teenager-dreng, der bor hos bedsteforældrene, mindes, hvordan han reagerede, når hans mor var hjemme på besøg fra den by, hvor hun arbejdede. Han var bange for, at hun vil forlade ham igen:

„Da jeg en dag legede ude ved vejen, så jeg, at min mor var på vej til busstoppestedet. Hun satte farten op, men jeg løb efter hende og greb hendes hånd. Så kom bedstemor og hev mig væk. Da jeg så, at min mor var ved stige på bussen, sled jeg mig løs fra bedstemor og løb hen til bussen og greb fat i mors tøj. Men så kom min onkel og trak mig væk. Jeg blev helt ude af mig selv og sparkede vildt omkring mig. Da onkel slap mig, var bussen begyndt at køre. Jeg løb efter den, men den blev mindre og mindre, og til sidst forsvandt den. Jeg råbte og skreg og sparkede i arrigskab til en frø, der hoppede rundt på vejen“.

Den usynlige smerte

En kinesisk journalist, Ruan Mei, har forsket i efterladte børns skæbne. Hun har i fire år interviewet over 3000 efterladte børn i seks provinser. Hun har skrevet en bog om børnene, „Århundredets smerte“.

Virkeligheden for de efterladte børn er smertefuld, siger hun. „Det, der har berørt mig mest, er at opdage, hvor uvidende vi er om børnenes smerte. De er vokset op uden at have nogen at støtte sig til“.

Det største problem med børnene er deres psykiske tilstand. Over 40 procent af de børn, hun interviewede, var helt tydeligt psykisk svækkede. Efterladte børn er overfølsomme og kommer ikke godt ud det med andre. Mange skjuler deres følelser og foregiver at være glade,

I nogle landsbyer har private indrettet fritidshjem, hvor „efterladte børn“ kan blive underholdt, når dagens skolegang er slut. Billedet viser grundlæggeren af et sådant fritidscenter i Anhui provins, den 38-årige Liu Lei. Han har på skolen hentet en dreng med gangbesvær for at bringe ham over på fritidscentret. (Foto China Daily).

Et skur på en kirkegård

Den 14-årige Liu Junfeng, der bor i Henan provins, blev skuffet, da han besøgte sine migrantforældre, der arbejder over 500 kilometer borte i Zhejiang provins. Han opdagede, at forældrene boede i et skur mellem to gravsteder på en kirkegård, fordi de ikke har råd til at leje en lejlighed.

„Jeg kom til Taizhou by for at besøge mine forældre i min sommerferie, og jeg måtte bo og lege mellem gravstederne“, siger det 14-årige migrantbarn. „Jeg troede, de arbejdede i en moderne by og boede i et bedre hus end det, vi har i vores landsby“.

Junfengs far, Liu Shengli, siger, at han kom til Taizhou for seks år siden og har haft forskellige arbejdspladser. „Det var for dyrt et leje et hus, så vi måtte nøjes med et skur på kirkegården“.

China Daily 19.08.2011

har forfatteren sagt. „Deres smerte er som månen om dagen: usynlig, men den er der“.

Ringe forældrekontakt

Flere undersøgelser viser, at efterladte børn i højere grad end andre børn på landet føler sig nedtrykte, ængstelige, frygtsomme, de bliver lettere irriterede og uforsonlige.

De efterladte børn ser ikke meget til forældrene, ofte kun en gang om året, når familien samles i landsbyen for at fejre nytår.

Kontakten i årets løb mellem børn og forældre foregår hovedsagelig per telefon. 80 procent af børnene taler med deres forældre én gang hver anden uge. En telefonsamtale varer i reglen mindre end tre minutter, og forældrene spørger hovedsagelig om, hvordan børnene klarer sig i skolen.

En demograf ved Renmin Universitet i Beijing, Duan Chengrong, siger, at efterladte børn, især piger, let bliver udsat for seksuelle overgreb. Pigerne forsøger at skjule, hvad der er sket, fordi de føler sig skamfulde og er bange for, at det vil ødelægge deres rygte og chancerne for at blive gift, hvis det bliver kendt.

Regeringen i Beijing forsøger at hjælpe de efterladte børn, fx ved at bygge kostskoler til migrantbørnene, men Duan Chengrong siger til „China Daily“, at problemet først bliver løst, når forældrene kan få arbejde på landet, eller børnene kan bo sammen med forældrene i byen og blive behandlet på lige fod med byboernes børn, hvilket ikke er tilfældet nu.

Andenklassens borgere

Den seneste folketælling viser, at 250 millioner landboer har forladt det fattige liv på landet og er taget ind til en by i håb om at få et vellønnet arbejde. Landbruget er overbefolket og kaster ikke nok af sig til at en familie kan leve af det.

Nogle forældre vælger at tage børnene med til byen, andre at lade børnene blive tilbage i landsbyen. Ifølge en rapport, som den kinesiske regerings Nationalkomité for Kvinder og Børn offentliggjorde i 2010, bor 20 millioner børn sammen med

deres forældre i den by, hvor forældrene arbejder.

Migrantbørnene i byerne undgår de efterladte børns psykiske lidelser, men støder på andre problemer. Det kinesiske husstandsregistreringssystem (hukou) gør det mere end svært for en landbofamilie at blive registreret som en bybofamilie. Det medfører blandt andet, at familien i myndighedernes øjne bor ulovligt i byen og derfor ikke har adgang til alle de offentlige ydelser, som byens egne borgere har. Landbofamilierne klager over, at de behandles som andenklassens borgere.

For børnenes vedkommende gælder det specielt skolegang.

Migrantbørn i byerne har som alle kinesiske børn krav på ni års gratis skolegang, men hvis de vil fortsætte uddannelsen, må de tage tilbage til deres hjemby på landet for at søge om optagelse i et gymnasium. Regeringen har dog i den nuværende femårsplan, der udløber i 2015, afsat penge til, at migrantbørn kan tage adgangseksamen i den by, hvor de bor med deres forældre.

Ikke alle byer er indstillet på at

optage migrantbørn i folkeskolen. Shanghai, der huser 400.000 migrantbørn, blev i 2010 den første by, der tilbød alle migrantbørn i den skolepligtige alder gratis undervisning i folkeskolerne. Men det sker ikke uden gnidninger. En skoleleder, i hvis skole 70 procent af eleverne er migrantbørn, siger til Shanghai Daily, at det er et problem, at migrantbørnene ikke taler kinesisk (mandarin), men deres hjemegns dialekt, som de andre elever i klassen ikke forstår.

Skolelederen oplyser, at nogle lokale forældre har klaget over migrantbørnenes manglende personlige hygiejne og har anmodet skolelederen om ikke at anbringe migrantelever i samme klasseværelse som lokale elever.

Hvor migrantbørn af den ene eller anden grund ikke kan optages i en folkeskole, har migranterne mange steder selv sørget for at indrette skoler, men de bliver ofte lukket af myndighederne. I august 2011 meddelte en avis i Beijing, at 30 skoler ville blive lukket med den begrundelse, at de var ulovlige. Et par migrantskoler blev jævnet med jorden.

Efterladte børn i landsbyerne har kontakt med forældrene per telefon eller, som her, over internettet, hvor en elev i en skole i Hubei provins har en videosamtale med sin mor, der arbejder i en by i Yunnan provins, over tusind kilometer borte. Det er skolen, der arrangerer forbindelsen. (Foto: Zheng Jiayu/Xinhua).

Et svært valg

Hvad enten forældrene vælger at lade børnene blive tilbage i landsbyen eller tage dem med til byen, er der problemer. Som en uafhængig, regeringskritisk organisation i Hongkong, China Labour Bulletin, formulerer det, står migrantforældre over for et svært valg: De kan tage deres børn med sig og udsætte dem for diskriminerende behandling i skolevæsenet og andre institutioner, eller de kan efterlade dem i landsbyen i pårørendes usikre omsorg.

Den langsigtede løsning er, ifølge China Labour Bulletin, at reformere velfærdssystemet og afskaffe „det antikverede og diskriminerende hukou-system“. Ind til det kan ske, bør forbindelsen mellem hukou og de sociale ydelser til børn ophæves, og bystyret skal påtage sig hele ansvaret for velfærdsydelser til børnene.

En sociolog ved Kinas Landbrugsuniversitet, professor Ye Jingzhong, har forsket i de efterladte børns problemer.

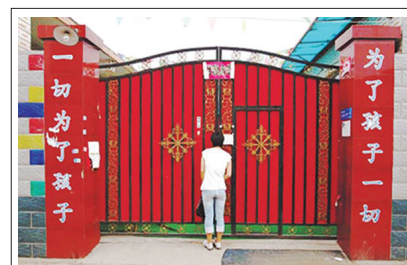
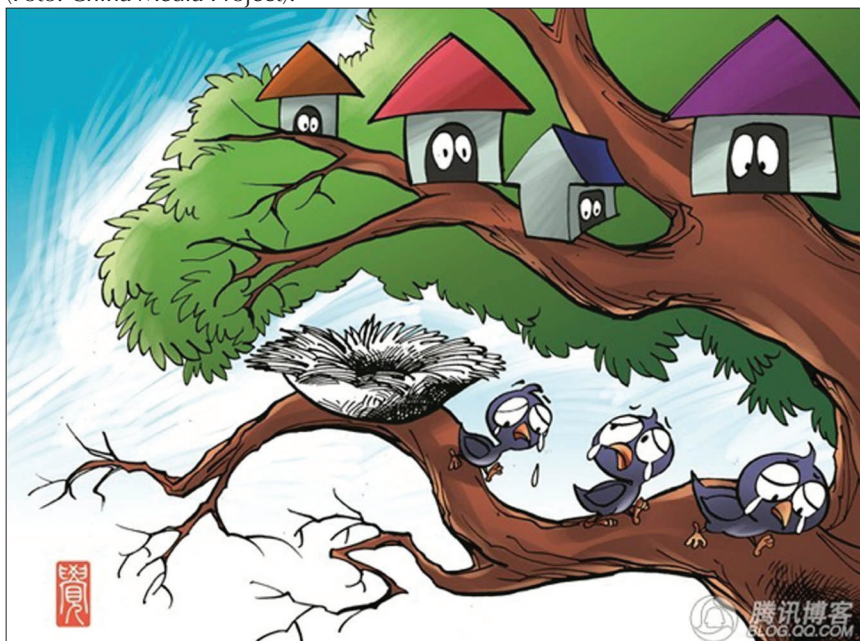
„Fænomenet migrantarbejder har ført til familieadskillelse i andre lande, men i langt mindre målestok end i Kina. Vi må erkende, at vores udviklingsmodel lægger alt for megen vægt på bruttonationalproduktet, og nu ser vi resultatet“.

Kilder: China Labour Bulletin, tidskriftet Caixin, nyhedsbureauet Xinhua, China Daily, Global Times, People's Daily, Los Angeles Times, The Guardian. Aris Chan: *Paying the Price for Economic Development: The Children of Migrant Workers in China*.

Hukou-systemet er behandlet i en artikel i Kinabladet nr. 20 Sommer 2011: „En by-hukou – vejen til et bedre liv“.

I august 2011 meddelte kinesiske medier, at Beijing havde besluttet at lukke tyve skoler, hvis elever var migrantarbejderes børn. Nyheden vakte vrede hos mange kinesere og kastede lys over de vanskeligheder, mange migranter og deres børn er udsat for. I denne satiretegning, der er lagt på internettet (blog.qq.com) af tegnestuen Yuan Jiao Man's Space i Kunming, bygger fuglene (byboer med alle rettigheder) sig i deres kasser, mens hjemløse og ubeskyttede fugleunger (migrantbørn) græder. (Foto: China Media Project).

Skoler for migrantarbejderes børn lukket i Beijing.

(Billedtekst og foto: China Daily).

Hvad foregår der?

Siden juni er omkring 24 skoler i Daxing, Chaoyang og Haidian distrikter i den kinesiske hovedstad Beijing blevet lukket. Nogle få dage før et nyt skoleår begynder, er omkring 14.000 børn rundt om i Beijing på jagt efter et klasseværelse, der kan huse dem.

Myndighederne har begrundet lukningen med, at skolerne manglede de nødvendige tilladelser, og at skolebygningernes sikkerhedsmæssige standard ikke var i orden – hvilket faktisk har været tilfældet med de fleste af disse skoler –, men at lukke skolerne har ikke desto mindre givet stødet til en ny debat om diskriminering af migrantarbejderes børn.

Kinas system med husstandsregistrering (hukou-systemet) betyder, at migrantarbejdere faktisk fortsat er registreret i deres hjembyer, selv om de arbejder og bor i en by. Uden en „by-hukou“ har de, såvel som deres børn, ikke adgang til visse offentlige ydelser, fx vedrørende sundhed og uddannelse, i byen.

Samtidig har „Kinesisk Ungdoms Udviklings Fond“ meddelt, at den vil indsamle 1,5 milliarder yuan til bygning af 1.000 skoler i Afrika. Det står mange kinesiske internetbrugere uforstående overfor. De spørger, om den investering er nødvendig, når „vi stadig har børn uden skoler“.

China Daily, 19.08.2011
(under overskriften „What's going on?“).

JOURNALISTER FLYTTER GRÆNSER

Langt oftere end tidligere kan kinesiske medier rapportere om overgreb mod folk, der klager over overgreb og fejlagtig administration.

Af Marina Svensson

I årenes løb har det specielle klagesystem, som indebærer, at borgerne har ret til at klage til forskellige instanser, fået meget kritik af kinesiske advokater, akademikere, aktivister og udenlandske menneskerettighedsorganisationer. Siden 2004 er der ligeledes i de kinesiske medier blevet rapporteret om overgreb mod klagerne, hvilket har sat sit præg på den almindelige debat.

Klagesystemet har gamle rødder i Kina. Under kejserdommet kunne folk klage direkte til kejseren over uretfærdigheder begået af lokale embedsmænd. I starten af 1950'erne etablerede Folkerepublikken Kina en moderne variant af dette system.

Systemet har i årenes løb gennemgået en del revideringer og forandringer. Borgerne kan i princippet indgive mundtlige og skriftlige klager mod en hvilken som helst myndighed, inklusive retsvæsenet (domstole, anklagemyndigheden osv.) og på alle administrative niveauer - fra kommuner til provinser og selv op til centralmyndighederne i Beijing. Mange, som har været udsat for uretfærdigheder og overgreb fra de lokale myndigheds side, foretrækker ofte at bringe deres klage helt til Beijing, idet de sjældent har nogen tiltro til de lokale myndigheder.

Parallelt system

Siden det kinesiske retsvæsen blev genoprettet efter Kulturrevolutionens afslutning, har klagesystemet eksisteret som et parallelt system til retsvæsenet. Mange har først forsøgt at få ret ad anden vej, inden de besluttede sig for at klage til en klageinstans. Men det kan være svært at få domstolene til at tage sager op, hvor de anklagede er lokale myndigheder - eller også dømmer domstolen til myndighedernes fordel. Det er i mange tilfælde retsvæsenet selv (fx

politiet), som er skyldig i overgrebet.

Klagerne gælder alle mulige sager. Det kan dreje sig om tvister efter en ulykke på arbejdspladsen, ubetalte lønninger og pensioner, konflikter om ejendom - så som konfiskering af jord og boliger - og konflikter som følge af ureguleret udslip og forurening m.m. Det har længe været diskuteret, at klagesystemet er forældet og bør afskaffes, og at domstolene og andre mæglingsinstanser bør kunne påtage sig klageinstansernes opgaver. Men de fleste forskere og advokater er enige om, at systemet ikke fungerer tilfredsstillende.

Et af problemerne er, at klagerne kastes rundt mellem forskellige instanser, og at disse trækker tiden ud, hvilket skærper frustrationen hos de berørte og indimellem fører til højlydte protester. Hvert år tager mange frustrerede kinesere til Beijing for personligt at aflevere deres klager til myndighederne dér. Man kan ofte se dem vente foran vigtige myndighedskontorer, nogle demonstrerer med plakater og bannere.

En af de kinesiske forskere, som har studeret systemet og dets mangler, er sociologen Yu Jianrong. I 2004 viste hans forskning, at kun en brøkdel af de personer, der klagede, fik løst deres problem. Han anbefalede derfor, at systemet skulle afskaffes. Et nyt regelsæt fra 2005 medførte imidlertid, at systemet blev bevaret.

Medierne tog fat

Kinesiske medier rapporterede flittigt om både Yus forskning og myndighedernes arbejde, og det var også på det tidspunkt, at flere kritiske artikler om systemets mangler for alvor begyndte at dukke op i de kinesiske medier.

Selv om alle kinesiske medier fortsat er statsejede, er de i dag mere udsat for konkurrence og tvinges således til at tilpasse sig læsernes interesser. Flere aviser har profileret

sig gennem kritiske og undersøgende reportager.

Southern Weekend startede nærmest som en tabloidavis med fokus på lettere nyheder og sladder. Men takket være nogle fremsynede redaktører udviklede avisen sig fra midten af 90'erne til at være banebrydende, når det gælder undersøgende journalistik. Avisen publicerede nogle af de første kritiske artikler om klagesystemet og forfølger fortsat dette emne.

Også finansavisen Caijing, som blev grundlagt i 1998, og som frem til og med 2009 havde den kvindelige chefredaktør Hu Shuli i spidsen, samt Caixin, som Hu siden startede, har publiceret vigtige reportager omkring disse og andre spørgsmål, som vedrører retssystemet.

Stabilitetens pris

I 2009 kom et nyt direktiv, i følge hvilket klagerne skulle søge at få deres problem løst hos de lokale myndigheder. Således blev det forbudt for dem at fremføre sager i Beijing; hvilket dog ikke har forhindret dem i at tage dertil. Eftersom antallet af klager og højlydte protester betragtes som en trussel mod stabiliteten i samfundet, bedømmes de lokale myndigheder efter, hvordan situationen på dette område ser ud hos dem.

De lokale myndigheder forsøger med alle tilgængelige midler at holde klagerne i skak og at forhindre dem i at tage til Beijing. Der er derfor etableret et kontor i Beijing, som har til opgave at spore og tilbagesende dem, der har haft held med at komme til byen.

Der findes mange historier om, hvordan myndigheder fra forskellige byer og provinser ved hjælp af både overtalelse, penge og vold forsøger at sende klagerne tilbage til deres hjemegn. En ny dokumentarfilm af filminstruktøren Zhang Zhanbo, 'The interceptor from my hometown' (2011), handler netop om, hvorledes

en embedsmand fra en provinsby kommer til Beijing for at forhindre, at personer fra den pågældende provinsby protesterer.

Myndighederne har i flere tilfælde overdraget dette arbejde til kommercielle virksomheder med speciale i overvågning. Disse hjælper mod betaling de lokale myndigheder med både at fængsle klagerne og at sende dem tilbage til deres hjemegn.

Der er rapporteret om mange overgreb og udbredt tortur fra de fængsler, hvor de klagende er holdt indespærret. En del er også blevet diagnosticeret som mentalt syge og sendt til sidsygehospitaler. Der er etableret interimistiske 'fængsler' i Beijing, hvor klagerne tilbageholdes, mens de afventer tilbagesendelse til deres hjemegn. Disse fængsler er ofte små hoteller og andre bygninger i udkanen af Beijing. Deres eksistens har længe været kendt af kinesiske advokater og udenlandske menneskerettighedsorganisationer; eksempelvis publicerede Human Rights i 2009 en detaljeret rapport om disse hemmelige fængsler.

Undersøgende journalistik

Til trods for, at disse fængslinger længe har været kendt, har det været svært for de kinesiske medier at rapportere om dem, da emnet er meget følsomt. Myndighederne benægtede da også indtil 2009 forekomsten af illegale og hemmelige fængslinger.

Medierne har siden 2004 skrevet meget om klagesystemet og dets mangler, men har oftest kun rapporteret om enkelte overgreb og fejl. Disse artikler har haft stor betydning for den offentlige debat og offentlighedens kendskab. Fx publicerede Beijing Times i 2008 en artikel om, hvordan klager i Xintai, Shandong provins, systematisk er blevet flyttet til sidsygehospitaler på trods af, at de var helt raske.

I 2009 skrev Southern Weekend om, hvorledes en kvinde var blevet voldtaget i et hotel i Beijing, hvor hun blev holdt i forvaring, indtil hun kunne sendes tilbage til sin hjemegn. En mand blev siden idømt otte års fængsel for voldtægten, hvilket også

blev rapporteret i medierne.

Samme efterår fremkom den første afsløring af hemmelige fængslinger i kinesiske medier. Det var magasinet Outlook, der rapporterede om dem, uden at myndighederne dermed traf foranstaltninger til at stoppe fængslingerne.

Gennembruddet i rapportering om illegale fængslinger kom, da to kinesiske aviser i 2010 uafhængigt af hinanden publicerede afslørende reportager, der fik stor omtale, og af kinesiske medieforskere blev fremhævet som årets bedste research. Caijing var først med scoopet om, at sikkerheds- og bevogtningsfirmaet Anyuanding tjente groft på at tage klager i forvaring på vegne af lokale myndigheder.

Selv om journalisten Tan Yifei kun havde brugt ti dage på sine undersøgelser, lykkedes det ham at skaffe tilstrækkeligt materiale fra et antal klager og ovenikøbet at interviewe lokale myndigheder og tidligere ansatte i firmaet.

Samtidig havde en anden journalist, Long Zhi, fra Southern Metropolitan News, igennem seks måneder arbejdet på samme historie, uafhængigt af Tan. Long Zhi havde foretaget mere udførlige undersøgelser, interviewet flere personer og var rejst til forskellige provinser for at kortlægge firmaets virksomhed og kundekreds. Hans undersøgelser blev publiceret i tre lange artikler i avisen, men først efter at Caijing havde publiceret sin første artikel.

Begge journalister havde fået tips fra klager, som havde kontaktet dem, men de baserede sig også på oplysninger fra advokater og jurister med kendskab til klagesystemet og på information, som de havde indsamlet på internettet. De havde endda indsamlet information om firmaet og interviewet ansatte og lokale myndigheder.

Tans artikel indeholder ikke så mange detaljer om de enkelte sager, mens Long giver mere detaljeret information om forskellige personer og deres skæbne. Fokus i Tans artikel er i stedet på selve klagesystemet og på, hvorledes oprettelsen af de illegale

fængsler er et resultat af kravet til de lokale myndigheder om at sikre stabilitet.

At problemet med hemmelige fængslinger og private overvågningsvirksomheder ikke er løst, ses af, at politiet i Beijing så sent som i december 2011 besluttede at indlede en seks måneders kampagne med henblik på at bekæmpe dette problem.

Fremtiden

Behandlingen af klager er nært sammenkædet med risikoen for protester og således tæt koblet til spørgsmålet om social og politisk stabilitet. Emnet er følsomt, og det er indlysende, at kinesiske medier har svært ved at rapportere om disse spørgsmål. På trods heraf er mange fejl og krænkelse af borgernes rettigheder blevet afsløret i kinesiske medier og af uafhængige dokumentarinstruktører.

Det er åbenlyst, at enkelte journalister og aviser hele tiden bevæger sig på grænsen af, hvad der kan rapporteres om. Det er også interessant at bemærke, hvorledes forskere som Yu Jianrong, jurister som He Weifang og mange advokater ser medier som en vigtig platform, når det drejer sig om at debattere retsreformer. Gennem de senere år har vi set mange urovækkende tendenser, når det gælder den retspolitiske udvikling i Kina, men både journalister og jurister fortsætter med at skrive om og arbejde for større retssikkerhed.

Marina Svensson er PhD og lektor ved Center for øst- og sydøstasiestudier på Lunds Universitet.

Oversat fra svensk af Kirsten Becker Hansen

VREDE LANDMÆND SEJREDE I WUKAN

Efter flere måneders konflikt med landsbyen Wukans 12.000 indbyggere bøjede myndighederne sig. Landsbyen fik løfte om at måtte vælge en ny ledelse ved et helt igennem frit valg.

Af Flemming Poulsen

Konflikten med den lokale landsbyledelse spidsede til, da landsbyens beboere jog alle kommunistiske partifunktionærer, deriblandt landsbyens leder, og hele den lokale politistyrke ud af landsbyen. Beboerne rejste barrikader ved indfaldsvejene, så 1.000 halvmilitære politifolk måtte opgive at trænge ind i byen.

Det lykkedes i december 2011 udsendinge fra Guangdong provinsregering at få landsbyens beboere til at opgive deres 3-4 måneder lange protestaktioner, mod at alle deres krav ville blive opfyldt. Et af kravene var,

Valget af en ny landsbyledelse foregik i en skolegård i Wukan i fuld offentlighed. Wukans beboere og mange kinesiske og udenlandske journalister kunne holde øje med, at stemmeoptællingen foregik uden snyd. (Foto: Xinhua)

Det var udsendinge fra provinsregeringen i Guangdong's hovedstad Guangzhou, der fik løst konflikten mellem myndighederne og landsbyen Wukans landmænd.

at en ny landsbyledelse skulle vælges ved et helt frit valg.

Det valg blev holdt den 3.-4. marts 2012. Der var opstillet 22 kandidater til landsbykomiteens syv pladser. To af kandidaterne havde stået i spidsen for de langvarige protestdemonstrationer. De to fik flest stemmer og var dermed valgt til landsbykomiteens formand og næstformand.

Landsbyens nye chef er den 67-årige pensionerede forretningsmand Lin Zulian. Han fik 6.205 stemmer, hans næstkommanderende, Yang Semao, fik 3.609 stemmer. Der var 8.363 registrerede vælgere, stemmeprocenten var 81,45.

Lin Zulian meldte sig ind i det kommunistiske parti som 20-årig i 1965 og har i otte år arbejdet som embedsmand i landsbyen.

Kommunistchefen uden indflydelse

Valget blev fra alle sider betegnet som demokratisk. I modsætning til tidligere landsbyvalg havde den lokale kommunistleder ikke haft mulighed for at blande sig i, hvem der blev opstillet og valgt. Afstemningen blev overvåget af en valgkomite, hvis 11 medlemmer var valgt på demokratisk vis blandt 35 kandidater.

Chefen for samfundsforskningscentret ved Sun Yat-sen Universitet i Guangzhou, Zhu Jiangang, betegnede ifølge avisen Global Times valget som „et højtideligt og regelret valg. Valghandlingen var lige så velordnet som ved de mange valg, jeg har oplevet i vestlige lande“.

Det amerikanske nyhedsbureau APs korrespondent i Beijing skrev, at Wukan har gennemført, hvad der synes at være et af de frieste valg i Kina. Bureauet citerer en professor ved et kinesisk universitet i Hongkong, Li Lianjiang, for at have sagt, at lokale myndigheder andre steder kan tage ved lære af Wukan, når de står over for lignende konflikter.

Andre kommentatorer advarer mod at lægge for stor vægt på Wukan-valgets demokratiske signaler. Specielle forhold har gjort sig gældende i Wukan, påpeger de. Protestdemonstrationerne blev ledet af en „respekteret og visionær mand“ (Lin Zulian), der formåede at holde sammen på oppositionen mod landsbyens ledelse under hele det langstrakte forløb. Desuden har det spillet en rolle, at provinsregeringen med den kommunistiske partichef Wang Yang i spidsen tog de oprørske Wukan-beboeres parti. At det skete, forklares med, at Wang Yang går for at være mere reformvenlig end mange af sine kolleger og indstillet på at løse konflikter ved forhandlinger.

At et demokratisk valg har været noget af en omvæltning for Wukans vælgere, er den hidtidige landsbyleders skæbne et udtryk for. Allerede i 1970 blev Wukans kommunistiske partisekretær også landsbyens leder, og han er blevet genvalgt uden modkandidat lige ind til det ekstraordinære valg i 2012.

Efter at han var blevet jaget ud af landsbyen af Wukans befolkning, blev han taget i forvaring af politiet og mistænkt for korruption.

Ulovlig beslaglæggelse

Konflikten mellem Wukans beboere – de fleste af dem landmænd – og de lokale myndigheder begyndte i september 2011, da det blev afsløret, at landsbyledelsen stod bag beslaglæggelse og salg af landmændenes jordstykker. En del af jorden blev solgt af landsbyens leder til byggefirmaer og entreprenører, uden at landmændene var blevet spurgt, og uden at de havde fået en tilfredsstillende erstatning.

Hundreder af landsbyens beboere samledes til protestdemonstrationer foran en af det kommunistiske partis bygninger og byens politistation. Landsbykomiteen lod demonstrationerne vælge 13 personer, der skulle

forhandle med landsbyens ledelse for at få løst konflikten. Landmændene krævede at få deres jord tilbage og de ansvarlige for salget af den jord, som landmændene skulle leve af, stillet for retten. Men det skete ikke. Da de 13 beboere kom til mødet med landsbyledelsen i begyndelsen af december 2011, anholdt politiet fem af dem.

Konflikten tilspidsedes, da en af de anholdte, Xue Jinbo, døde under uafklarede omstændigheder i politiets varetægt. Politiet sagde, at han var død af et hjerteanfald. Hans familie, der så liget af ham, sagde, at han bar mærker af tortur. Myndighederne nægtede at udlevere liget til familien og forbød også de pårørende at fotografere det. Han blev begravet, uden at mistanken om tortur var blevet undersøgt.

Da landsbyens beboere hørte om dødsfaldet, samledes de til nye demonstrationer. Det endte med, at de jog landsbyledelsen, alle kommunistiske funktionærer og hele den lokale polistyrke ud af landsbyen. Beboerne byggede barrikader ved indfaldsvejene og forhindrede 1.000 halvmilitære politibetjente i at trænge ind i landsbyen. Politiet belejrede

byen og forhindrede mad og andre fornødenheder kunne bringes ind i landsbyen.

Fredelig bilæggelse

Da belejringen havde varet en halvsnes dage, greb provinsregeringen i Guangzhou ind. Et hold medarbejdere med provinsens vicepartichef i spidsen kom til Wukan for at undersøge landmændenes klager. Vicepartichefen fastslog i sin rapport, der blev offentliggjort, at nogle embedsmænd i landsbyen, inklusive landsbylederen Chen Shunyi, havde forgrebet sig på offentlig ejendom, og at de havde modtaget bestikkelse i forbindelse med det ulovlige salg af landbrugsjord. Landsbykomiteens hidtidige formand, der samtidig var kommunistisk partisekretær, beskyldtes for at have svindlet med offentlige midler for at købe en bil til 200.000 yuan (180.000 kr.) til eget brug. Desuden blev valgt af en landsbykomite i februar 2011 erklæret ugyldigt, bl.a. fordi listen over kandidaterne ikke var blevet offentliggjort. Beslaglæggelsen og salget af landbrugsjord var foregået ulovligt, og provinsregeringen lovede, at jorden ville blive givet tilbage til landmændene. Desuden

Lin Zulian, der førte an i flere måneders demonstrationer mod landsbyen Wukans korrupte ledelse, fik flest stemmer, da landsbyboerne ved en demokratisk afstemning valgte ny ledelse af landsbyen. Han var i forvejen blevet valgt til chef for den lokale afdeling af det kommunistiske parti. (Ukendt fotograf via Global Times).

lovede provinsmyndighederne et frit valg af den ny landsbyledelse, og at de anholdte demonstranter ville blive løsladt. Landsbyboernes andre krav ville også blive opfyldt.

Efter at freden var genoprettet, var der ros i de officielle medier, der ellers ikke havde gjort meget ud af konflikten i Wukan, til Guangdong provins leder, Wang Yang, for at have løst konflikten på fredelig vis. De lokale myndigheder fik skylden for, at konflikten havde udviklet sig til uroligheder og et opgør mellem landsbyboerne og landsbyledelsen.

Tilhører jorden korrupte politikere? står der på dette banner, som demonstranter medbragte ved et protestmøde i Wukan. (Foto: kinesisk blogger via China Media Project).

Parlamentsmedlem indblandet

Et medlem af Den Nationale Folketingskongres, Kinas parlament, Li Bingli, der er hjemmehørende i Wukan, har erkendt, at hans firma i 1990'erne købte 300.000 kvadratmeter jord, uden at landmændene havde godkendt salget og fået erstatning. Han har lovet, at den del af de ulovligt opkøbte arealer, der endnu ikke er bebygget, vil blive givet tilbage til Wukans landmænd, og at de vil få den erstatning, de har krav på.

Kilder: Xinhua, China Daily, Global Times, Beijing Review, Associated Press, New York Times, National Public Radio, Wikipedia.

TRÆNGT MINDRETAL I VEST

Kløften mellem uighurer og hankinesere uddybes og uighurernes etniske bevidsthed styrkes.

Af Ildikó Bellér-Hann

Uighurerne er en ud af de i alt 55 officielt anerkendte etniske minoriteter (minzu), som lever i Den kinesiske Folkerepublik. De udgør med deres næsten 10 millioner den største befolkningsgruppe i Xinjiang Uighur Autonome Region i det nordvestlige Kina, taler et tyrkisk sprog og beklender sig til sunni-islam.

Den officielle statistik for 1990 opgjorde uighurerne til 47,5 procent og hankineserne til 37,5 procent. Da uregistrerede hankinesere ikke er med i statistikken, vurderes det imidlertid, at hankineserne fra 2000 overgår uighurerne i tal.

Hankinesernes tilstedeværelse kan dateres helt tilbage til 2. årh. f.v.t., men det var først med manchuernes erobring af området, at det blev en del af det kinesiske statssamfund. Efter Qing-dynastiets fald og den turbulente republikanske periode med krigsherrer (1912-1949) blev regionen i 1949 en del af Folkerepublikken, og i 1955 blev Xinjiang

Uighur Autonome Region oprettet.

I de efterfølgende årtier oplevede uighurerne alle de politiske omskiftelser, som påvirkede den øvrige del af Kina med landbrugets kollektivisering, Det store spring Fremad og Kulturrevolutionen. Minoriteternes konstitutionelle rettigheder blev ofte krænkede og han-chauvinismen dominerede.

Så kom reformerne

Efter Maos død i 1976 blev der vendt op og ned på denne udvikling, og i kølvandet på Deng Xiaopings reformer i de tidlige 80'ere blev minoriteternes rettigheder genindført. Restaurering og genopbygning af moskéer med efterfølgende genoplivning af den tidligere forbudte religiøse praksis og respekt for brug af minoritetssprog fik en positiv indflydelse på minoriteternes uddannelse og kultur. Uighurerne kunne som andre minoriteter begynde at nyde særlige privilegier som adgang til universiteterne med krav om færre point end hankinesiske studerende og en mere

generøs familieplanlægningspolitik.

Mens den økonomiske liberalisering i de senere år er blevet intensiveret, har den kulturelle politik lidt alvorlige tilbageslag, hvilket måske kan forklares med Beijings frygt for separatisme.

Uighurernes utilfredshed med Kinas politik er øget siden de tidlige 90'ere. I praksis er uighurerne udelukket fra politisk deltagelse og er overbevist om, at den fremskynkede udvikling under det projekt, der kendes som 'Udvikling af det Vestlige Kina', der blev introduceret i år 2000, hovedsagelig tilgodeser hankineserne. Uighurerne føler at politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder ikke bliver sikret ligeligt og i kølvandet på de opstrammede restriktioner omkring kulturel og religiøs praksis, frygter uighurerne nu en fremtidig kulturel assimilation.

Den første 'Slå Hårdt' kampagne i 1996 var rettet mod uighurske 'split-telsesmagere' eller 'separatister', og problemet blev på det tidspunkt betragtet som Kinas interne anliggende. Retorikken skiftede i kølvandet på 11. september 2001, hvor Kina gik ind i den globale kamp mod terror; nu blev de tidligere separatister 'islamiske terrorister', og 'Xinjiang-spørgsmålet' fik international betydning. Talrige små voldelige episoder kulminerede endeligt i sommeren 2009 med opstanden i Ürümqi, som kostede hen ved 200 mennesker livet.

Observatører, som har været i Xinjiang i længere perioder, er enige i, at de fleste uighurer ikke har en separatistisk indstilling, og at de vil være tilfredse under betingelse af meningsfuld autonomi med lige adgang til økonomiske ressourcer og social retfærdighed; med lige muligheder og frihed til at vælge; med såvel tale- og religionsfrihed som frihed til at udtrykke deres kultur.

Nedrivning af det gamle Kashgar. (Foto: venligst udlånt af Michael Dillon)

Mange hankinesere kan ikke forstå, hvorfor uighurerne føler sig frustrerede på et tidspunkt, hvor Xinjiang oplever enestående investeringer og udvikling. Indvandringen af hankinesere er med officiel opbakning taget til indenfor rammerne af 'Udvikling af det Vestlige Kina', og uighurerne ser med andelen af hankinesere i Xinjiang i hastig vækst udviklingen som et redskab til deres assimilation og en bevidst strategi for deres økonomiske marginalisering.

Forskelsbehandling

Storstilede investeringer prioriteres i den nordlige del af Xinjiang, som har den største koncentration af hankinesere. Arbejdsgivere foretrækker her at ansætte hankinesere frem for uighurer, når der bliver oprettet nye arbejdspladser. I nogle byer bliver denne præference klart udtrykt i opslag med ledige stillinger.

Så uighurerne føler sig således diskrimineret på arbejdsmarkedet. Arbejdsløsheden er som følge heraf i vækst blandt dem, og mange unge uighurer forlader Xinjiang for at søge arbejde i det indre Kina; at skulle arbejde tusinder af kilometer væk i andre dele af Kina forekommer dem meningsløst, så længe de kan se, at hanindvandrerne finder arbejde i de lukrative industrier i Xinjiang.

Et andet eksempel på indgreb er den igangværende kontroversielle nedrivning af Den gamle By i Kashgar, en af de berømteste byer på Silkevejen. Hensynet til befolkningens sikkerhed i området, som ofte

rammes af jordskælv, spillede ind som en af årsagerne til en storstilet nedrivning, og de traditionelle bygningsmåder med ubrændte soltørrede mursten erstattes af moderne jordskælvssikre huse. Nogle af dem bygges i uighurstil for at bevare uighursk kultur, men i henhold til planerne erstattes mange dele af Den gamle By med moderne lejlighedskomplekser.

Flere eksperter giver udtryk for, at de traditionelle huse er lige så jordskælvssikre, om ikke mere, end de moderne lejlighedskomplekser, og at Den gamle By kunne være blevet moderniseret med bevaring af den originale struktur.

Mens nogle mennesker har accepteret at flytte ind i de moderne etageejendomme med et velfungerende kloaksystem, elektricitet og rindende vand, er mange andre blevet tvangsforflyttet. Uighurerne i Kashgar fik ikke noget valg overfor de formelle argumenter om sikkerhed mod jordskælv og omfanget af moderniseringerne; de var effektivt udelukket fra at træffe beslutninger.

Pres fra myndighederne

Hvorfor de ikke kan komme til orde via ngo'er som i andre dele af Kina vides ikke, men formodentlig er kineserne bange for, at græsrodsorganisationer i Xinjiang vil blive for højt-råbende og for stærke. De opfattede disse handlinger som et symbolsk angreb på det traditionelle center for uighur-kultur og samtidig som en bevidst strategi for at lette myndighedernes overvågning i et moderne kvarter.

Mens der tilsyneladende er blevet givet mere plads til religionsfrihed, er de religiøse udtryksformer i stigende grad blevet begrænset. Den uklare definition af, hvad der er lovlig og ulovlig religiøs aktivitet, giver myndighederne frit slag til at beslutte hvornår og hvordan, de vil blande sig i den religiøse praksis.

Under mine seneste rejser i det sydlige Xinjiang pralede en lokal embedsmand, der er ansvarlig for religiøse anliggender, over, hvordan hans afdeling havde grebet en gruppe bondekoner i at recitere Koranen i et

privat hjem. Kvinderne (omkring 40 personer) blev anmeldt, midlertidig arresteret og derefter blev de, eller rettere deres familier, idømt en større bøde. Da jeg spurgte om, hvad der vil ske, hvis de ikke betaler lød svaret: 'Om ikke andet, så har de altid et hus de kan sælge'.

Kontrol med de religiøse

Et vigtigt element i uighurnes religiositet er at besøge de muslimske helgeners grave. Mens nogle af helligdommene er blevet omdannet til museer og tager entré, så er mange fortsat åbne for pilgrimme. Besøg af helligdommene er imidlertid omhyggelig kontrolleret.

Da jeg for nogle få år siden rejste rundt i det sydlige Xinjiang, besøgte jeg en sådan helligdom. Mens vi gik rundt i helligdommen og snakkede lidt med nogle mennesker, lagde jeg mærke til, at den lokale embedsmand, der fulgte os rundt, modtog et stykke papir fra en ældre dame, som tog sig af helligdommen. Da jeg spurgte ham, om hvad det var for en besked, svarede han, at den gamle rapporterede om illegal religiøs aktivitet.

Mens det er tilladt at foretage pilgrimsrejse, er det forbudt for pilgrimene at overnatte på helligdomme, hvilket for mange imidlertid er en vigtig del af oplevelserne på pilgrimsrejsen, fordi det formodes, at den hellige måske vil kommunikere direkte med den besøgende i dennes drømme.

Sprogpolitikken

Indførelsen af den såkaldt 'to-sprogede uddannelse' er et af de seneste politiske tiltag, som gør uighurer over hele Xinjiang fjendtligt indstillede. Som en af fædrene, hvis børn gik i en skole, hvor denne politik allerede var blevet indført, fortalte mig: dette system er kun to-sproget af navn, da det i realiteten er en aggressiv promovering af rigssproget mandarin på bekostning af minoritetssproget, idet de fleste emner, bortset fra uighursk litteratur, bliver undervist på mandarin. Denne familie er lige som så mange andre bekymret over, hvordan

Fra Kashgars bymidte. Billedet er fra april 2011. - Foto. Elisabeth Sandell.

de skal sikre sig, at børnene kan bevare og dyrke deres modersmål i fremtiden.

Dette er næsten en fuldstændig forkastelse af den gavmilde sprog- og kulturpolitik fra den tidlige reformperiode, som gav plads for uddannelse i minoritetsproget, og hvor forældrene kunne vælge om deres børn op til 18 år skulle uddannes på uighur- eller kinesisksprogede skoler. Selv om målet med styrkelse af mandarin blandt minoriteter kan understøttes af argumentet om, at uighurer med flydende mandarin vil have bedre jobmuligheder, så er uighurerne frustrerede, fordi valget er taget fra dem.

De kan også se, at diskrimineringen af dem på arbejdsmarkedet ikke er baseret så meget på sprog som på etniske kriterier, og de er overbevist om, at denne kovending i uddannelsespolitikken fremmer deres kulturelle assimilation. Udlændinge, som for nylig har besøgt Ürümqi, har fortalt,

at mange jobopslag nu specificerer, at der kun søges hankinesere.

Uighurbønderne i det sydlige Xinjiang er regelmæssigt underlagt en landbrugspolitik, som de oplever som en form for undertrykkelse; de er underlagt krav om at arbejde så meget for kommunen, at det kan forhindre dem i at dyrke deres egen jord, og de kan blive pålagt at dyrke særlige kornsorter og anvende moderne dyrkningsmetoder.

I midten af 90'erne klagede en gruppe bønder i det sydlige Xinjiang deres bitre nød til mig om, hvordan de blev pålagt at eksperimentere med silkekokoner, et tidskrævende og arbejdsintensivt eksperiment, som imidlertid slog fejl økologisk. En bonde forklarede mig, hvordan den samtidige indkøbspolitik for korn, bevirkede, at dyrkerne skulle sælge en del af deres hvede (hovedafgrøden) til fastsatte priser til staten, hvilket så igen betød, at han måtte købe ekstra

hvede til markant højere markedspriser for at kunne underholde sin familie.

Religiøs undertrykkelse, to-sproget uddannelse og diskrimination på arbejdsmarkedet vedrører alle uighurere. Ligeegyldig i hvilken form eller intensitet en sådan politik viser sig, så er resultatet, at uighurerne føler sig marginaliseret og krænket. Dette fører i sidste instans til det modsatte af, hvad der var hensigten: Kløften mellem uighurer og hankinesere ud- dybes og uighurnes etniske bevidsthed styrkes.

Ildikó Bellér-Hann er PhD og lektor, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet. Hun er specialiseret i tyrkisk historie og sprog, har besøgt Xinjiang utallige gange og udført feltarbejde i landområderne omkring Kashgar, blandt uighurerne i Kazakhstan og i Qumul.

LIGE MULIGHEDER ER EN NØDVENDIGHED

Et opråb for lige jobmuligheder for handicappede og for flere handicapvenlige miljøer.

Af Xie Bin

Vores hovedformål er at udarbejde forslag til retlige og almenyttige tiltag til at afskaffe diskrimination af handicappede. I vores arbejde lægger vi vægt på de handicappedes egne styrker. Denne artikel søger hovedsageligt at præsentere det retlige grundlag for beskyttelsen af handicappedes rettigheder i Kina og argumentere for gennemførelsen af positiv særbehandling af disse mennesker.

Den vigtigste lov på området hedder 'Lov om Beskyttelse af Handicappedes Rettigheder', og den blev vedtaget i 1990. Al anden regulering,

det være sig cirkulærer, bekendtgørelser eller andre love skal benytte de grundlæggende begreber og definitioner, der står i denne lov og kan så foretage præciseringer og justeringer derudfra.

Loven lægger særlig vægt på beskyttelsen af deres rettigheder, for eksempel hvad angår social sikkerhed og velfærd. På nuværende tidspunkt har kinesisk lovgivning ingen bestemmelser, hvad angår diskrimination. Der findes ikke juridiske definitioner af diskriminerende handlinger, og der mangler derfor også en strafferamme for sådanne handlinger. Hører det for eksempel til handicappedes rettigheder at nyde handicapvenlige faciliteter? Er det enhver erhvervsdrivendes (det være sig privat eller statslig virksomhed) pligt at oprette handicapvenlige faciliteter eller at skabe et miljø, der er tilgængeligt for handicappede? Hvilke specifikke konsekvenser har det, at ingen påtager sig den slags forpligtigelser? Den slags spørgsmål findes der ikke konkrete svar på i lovgivningen.

Positiv særbehandling

Ifølge 'Bekendtgørelse om beskæftigelse af personer med handicap', der trådte i kraft fra maj 2007 er virksomheder forpligtet til at ansætte personer med handicap. Andelen af handicappede i hele arbejdsstyrken i enhver given arbejdsenhed må ikke være mindre end 1,5 procent. Hvis virksomheden ikke når op på denne andel, er den forpligtet til at betale en afgift for beskæftigelse af personer med handicap (herefter refereret til som 'forsikringsgodtgørelse'), men 90 procent af arbejdsgiverne i staten, kommunerne eller private virksomheder foretrækker at betale 'forsikringsgodtgørelsen' frem for at finde plads til beskæftigelse for personer med handicap.

Når selv staten ikke er villig til at ansætte personer med handicap, er

det klart, at det er vanskeligt at overbevise de private aktører om, at de skal gøre det. I 2010 undersøgte vi andelen af personer med handicap i institutioner og virksomheder i 30 store kinesiske byer. Vi opdagede, at den højeste andel af disse var på kun 0.39 procent, mens den laveste var på blot 0.2 procent.

Det er værd at reflektere over selve proportionaliteten i beskæftigelses-systemet. Rigtig mange arbejdsgivere forstår overhovedet ikke de handicappedes rettigheder eller færdigheder og er af den holdning, at loven presser arbejdsgiveren til at yde velgørelse. Hvis disse arbejdsgivere alligevel ansætter handicappede, kan disse efter deres ansættelse også møde manglende forfremmelsesmuligheder eller problemer med lige lønvilkår.

Derudover er kontrollen af systemet mangelfuld, og der er mange arbejdsgivere, som ikke har lyst til at ansætte handicappede og derfor betaler flere hundrede yuan for at få handicappede til at skrive under på, at de er ansat, selvom de ikke er det. Derefter kan de lave en falsk rapportering angående handicappede ansatte til den relevante instans og undgå at betale forsikringssummen.

Der er desuden mange regler og love, som generelt set er diskriminerende, fx er der i De nationale kriterier for en fysisk undersøgelse for alle funktionærer (som nu er under revidering) en del krav til folks fysik, som ikke har noget at gøre med deres arbejdsopgaver. Disse krav medfører, at fx syns- og hørehæmmede ikke ville kunne komme ind på arbejdsmarkedet.

Handicapvenlighed ønskes

Situationen omkring handicapvenlige faciliteter i Kina er yderst dårlig og mangel på tilgængelighed forhindrer 83 mio. handicappede i at deltage i det almindelige samfundsliv.

Wang Jinlei med sin hjemmelavede toilet-kumme

For det første har offentlige transportmidler intet handicapvenligt udstyr installeret nogen steder. Den 29. april 2011 måtte 21-årige multihandicappede Wang Jinlei holde sig i 15 timer på toget, fordi der ikke var handicapvenlige faciliteter på togets toilet. Derfor steg han på den 21. Nationale Handicapdag på toget, bærende på et hjemmelavet toilet-kumme, mens han appellerede til det kinesiske ministerium for sporveje om at overveje handicappedes ret til toilet-adgang i togene.

For det andet burde Kinas mange serviceinstitutioner som fx banker, hospitaler eller indkøbscentre overveje handicappedes muligheder for adgang, når de går i gang med nyt byggeri eller renoverer eksisterende bygninger. Man burde lette adgangen, men regeringskontorer, retssale, anklagemyndighed og lignende nationale institutioner ligger som oftest højt i landskabet for at fremhæve statens ærværdige og respektindgydende betydning.

I juni 2011 modtog vi et telegram fra frøken Ma fra Henan: Hun er lam og skulle i forbindelse med en retssag møde op i retten, men de havde ingen elevator. Det var på ingen måde muligt for hende at komme op ad trapperne selv, og hun følte sig fuldstændigt hjælpeløs.

Derudover har handicappede svært ved at deltage i alle former for nationale eksamener eller komme i skole, og de er dermed begrænset i deres muligheder for beskæftigelse på grund af manglende handicapfaciliteter i forbindelse med eksamener. I begyndelsen af 2011 forsøgte sølvvinderen af de nationale mesterskaber (organiseret af kinesiske radiomedier) den blinde Dong Lina to gange at indskrive sig til selvstudieeksamen, men hun blev af Beijings eksamenskontor afvist med den begrundelse, at hun var et 'ukendt tilfælde', og 'ikke i passende fysisk tilstand til ovennævnte eksamen'.

Hun blev så vred, at hun klagede til Beijings undervisningsministerium, som ændrede 'Cirkulære om uddannelse af handicappede', hvad der må siges at være en sejr for den

blinde Beijingers kamp for sin ret til at gå op til eksamen.

Eksamen i blindemassage foregår i dag udelukkende på blindskrift, hvilket er til stor hindring for blinde, som har mistet synet sent i livet.

I november 2011 sendte den blinde Li Jinsheng to breve til China Disabled People's Federation (CDPF) i håb om at ændre eksamensformen for blindemassage, hvor han foreslog et elektronisk eksamenspapir eller en lytteeksamen. De ansatte på CDPF svarede, men der foreligger stadig absolut ingen planer for ændringer.

Disse to synshæmmede personer har faktisk ikke appelleret om andet end at få håndhævet deres lovmæssige rettigheder, men loven er ubrugelig, fordi den ikke fastsætter nogen straf for diskrimination.

Manglen på krav om handicapvenlige miljøer og rimelige faciliteter i bestemmelserne på området resulterer endvidere i, at hele forpligtigelsen til handicapvenlige miljøer bliver uklar. Dette leder i sidste ende til, at lovens håndhævere tenderer mod en mekanisk læsning af loven, hvor de for eksempel kun bruger den nye udgave af cirkulæret om handicappedes ret til uddannelse til at håndhæve blindes ret til eksamensadgang, men afviser bevægelses-, høre- eller talehæmmede.

Handicappedes adgang til alle mulige slags eksamener er besværliggjort, og det er uundgåeligt til skade for deres mulighed for at opnå fordele i forhold til ansættelse og diverse autorisationer. Især påvirker det handicappedes muligheder for at søge og fastholde arbejde.

Ovennævnte er kun forskellige eksempler på bevægelsen imod diskrimination af handicappede i Kina. Der er stadig mange mennesker, som går sammen og kæmper for handicappedes ret til at køre bil, til uddannelse og til beskyttelse af politiske rettigheder. De forskellige handicapgrupper, som er opstået i løbet af det sidste år, og som indædt og modigt kæmper mod diskrimination er ganske enkelt rørende at høre om.

Handicappede mennesker er i færd med lidt efter lidt på sober og stædig

vis at åbne døren til en mere retfærdig tidsalder. Med små sikre fremskridt og pletvise ukuelige indsatser skubber de Kina fremad på menneskerettighedernes vej!

Xie Bin er projektkoordinator i Beijing Yirenping Center - en politisk engageret organisation (ngo) med fokus på problemstillingen omkring beskyttelse af handicappede.

Oversat fra kinesisk af Marie Choe Tarp og Cheni Marquard Foo, BA studerende på Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet.

Overblik over Kinas handicappede

Statistik fra den Anden Nationale Undersøgelse over handicappede i 2006 viser: Det samlede antal af handicappede i Kina er 82.960.000, som udgør 6.34 procent af den samlede befolkning. Antallet af familier med handicappede udgør 18.11 procent af landets familier (dvs en ud af seks familier har en handicapet).

Ud af alle landets handicappede er antallet af personer med en universitetsuddannelse (svarende til eller over BA niveau) 940.000, hvor antallet af handicappede med en gymnasial uddannelse er 4.060.000.

For handicappede med en mellemkoleuddannelse er antallet 12.480.000, og endelig er antallet af handicappede med kun en grundskoleuddannelse på 26.420.000 (hvor det sidstnævnte også omfatter forskellige andre typer skoling, frafaldne eller personer, som endnu er under uddannelse). Antallet af analfabeter (kan ikke læse eller kun meget lidt) over 15 år er på 35.910.000 mennesker, som udgør 43.29 procent af alle handicappede.

DET SMITTEDE BLOD

I Kina lever mere end 780.000 med hiv/aids et liv med diskrimination, stigmatisering og social eksklusion.

Af Vibe Aarøe Drostgaard

Da 9-årige Tian Xi i 1994 faldt og slog hovedet anbefalede lægerne en blodtransfusion for en hurtigere helbredelse. Selvom han ikke havde mistet en dråbe blod fulgte Tian Xis forældre lægernes råd og købte fire poser blod. Det var ikke screenet, og han blev smittet med hiv og hepatitis C.

Hermed blev Tian Xi en af de mange, der blev ramt af den aids skandale, der rullede i midt 90'erne i det centrale Kina, hvor fattige bønder solgte blod for mellem 50 og 200 kroner. For hurtigt at kunne donere blod igen, uden at blive ramt af blodmangel, blev blandet blod genindsprøjtet i donorerne. Da blodet ikke var screenet og hygiejnen elendig, resulterede det i en epidemi med op mod 150.000 hiv-smittede.

Et år bag lås og slå

Tian Xi, der nu er 23 år, modtog den 23. juli 2010 efter mange års kamp om erstatning en sms fra provinssekretæren i Xincal amt om en forhandling af hans sag. Da Tian Xi møder op til deres aftale, bliver han bedt om at komme igen ugen efter, fordi partisekretæren er til møde.

Ugen efter får han samme svar. Tian Xi konkluderer, at partisekretæren vil have ham hjem fra Beijing, hvor han på grund af sit dårlige helbred ikke har været i stand til at finde et job, men har brugt tiden på at kontakte Sundhedsministeriet, Højesteret og en række andre regeringskontorer for at få sin sag hørt.

Tian Xi har imidlertid ikke taget nok medicin med fra Beijing, så den 5. august tager han ind på Xincal Hospital, hvor han i 1996 modtog det inficerede blod. Her opsøger han hospitalsdirektøren, som afviser ham, da han mener, at Tian Xi ikke længere er deres ansvar. Tian Xi bliver så rasende, at han rydder direktørens

bord, smadrer en computer, en fax og andre kontorartikler og ødelægger hospitalsejendele for i alt 2.644 yuan (2.400 kr.)

Den 23. august 2010 bliver han formelt anholdt og overflyttet til Shangcai Amts Detentions Center, cirka 100 km nord for Xincal amt. Tian Xi bliver dømt til et års fængsel og bliver løsladt 18. august 2011.

Tian Xi fortæller mig i et interview i maj 2012, at opholdet i fængselet har påvirket hans helbred. Han sad i en lille fængselscelle, hvor det var svært at få motion. Han fik dårlig mad og var i perioder uden adgang til medicin. Hans sygdomstilstand er yderligere forværret, og han har brug for økonomisk bistand til at betale for sin medicin.

Stigmatisering

Hiv og aids i Kina er ofte associeret med usømmelig opførsel som stofmisbrug, tilfældig sex og homoseksualitet. Det er en udbredt holdning, at amoralsk adfærd medfører hiv og aids, og at det derfor er selvforskyldt, hvis man bliver smittet med hiv. Den generelt negative holdning skyldes blandt andet misvisende oplysninger om hiv og aids i massemedierne.

Det påvirker den generelle holdning og viden i befolkningen, og hiv-smittede oplever at blive udelukket fra lokalsamfund, familie og arbejde. Mange hiv-smittede udsættes også for brud på fortrolighed omkring personfølsomme oplysninger, selvom en lov fra 2006 forbyder enhver organisation eller individ at afsløre navn, adresse eller arbejdsplads på hiv-smittede eller deres pårørende.

Et eksempel er Jian Jian på 41 år, som for at blive testet for hiv tog turen på 170 km. fra sin hjemby Chongyang til Wuhan for at undgå rygter. Desværre opdagede han efter nogen tid, at en medarbejder fra den lokale sundhedsklinik i Chongyang over et spil poker havde fortalt, at

Jian Jian var hiv-smittet. En uge efter kendte de fleste af beboerne i landsbyen til hans tilstand. Han valgte at flytte fra sin hjemby.

I 2010 begyndte den første retssag om jobdiskriminering af en hiv-smittet. Ifølge arbejdsloven fra 2008 må en arbejdsgiver ikke afvise en ansøger, som har en smitsom sygdom. En ung mand havde gennemført og bestået de faglige prøver, men da det ved en helbredstest blev afsløret, at han var hiv-smittet, fik han ikke jobbet som lærer. For første gang var der mulighed for at statuere et godt eksempel angående hiv-diskrimination, men desværre tabte den unge hiv-smittede retssagen.

Disse sager er eksempler på, at selv om lovgivningen eksisterer, er efterlevelse og implementering mangelfuld.

Udfordring

Tian Xi har i de sidste år studeret i Beijing, hvor han har kæmpet for at få erstatning for den katastrofale fejl, hospitalet begik i 1996. Han har dog ikke blot kæmpet sin egen sag, men er blevet uformel talsmand for de mange andre, som også er blevet smittet med inficeret blod.

Han har samarbejdet med den første aids NGO i Kina: Beijing Aizhixing Institut. Ifølge Aizhixing har Tian Xi tidligere været tilbageholdt på grund af sit aktivistiske arbejde. Aizhixings leder Wan Yanhai har selv været anholdt og under husarrest for sit arbejde med at forbedre forholdene for aids ofre. Han har måttet taget konsekvensen af de frustrerende arbejdsvilkår og er flygtet til USA.

Tian Xis fremtid er uvis, han er i Beijing og leder efter arbejde. I et interview i maj 2012 bekræfter han, at han stadig forsøger at få erstatning og opmærksomhed omkring sin sag – han har brug for pengene for at komme videre med sit liv.

Hvis han går samme vej som andre aids aktivister før ham, går han en

svær tid i møde. Det gælder fx aids aktivisten Hu Jia, som i 2008 blev tildelt Europa Parlamentets Sakharov-pris for tankefrihed. Han blev op til de Olympiske Lege i Beijing 2008 idømt 3 ½ års fængsel for at have opfordret til 'undergravning af statsmagten'.

En anden kinesisk aids aktivist, lægen Gao Yaojie flygtede i 2009 til USA. Hun spillede en afgørende rolle i afsløringen af aids-skandalen i Henan og har siden kæmpet for at hjælpe hiv-smittede med medicin, mad og undervisning. Gao Yaojie har været i husarrest og er gentagne gange blev chikaneret af myndighederne. I dag bor hun i New York, hvor hun skriver bøger om aids-skandalen.

Lidt håb forude?

Mange aids-ngo'er fokuserer deres kræfter på at gøre en forskel for at forbedre hiv-smittedes forhold. De har ofte succes ved at samarbejde med regeringen. De fleste af de internationalt kendte aids aktivister har fået mediebevågenhed netop på grund af tilbageholdelser og domme for deres regeringskritiske arbejde.

Direktør for en aids-ngo i Beijing udtalte i et interview i foråret 2010:

'Man skal gå hånd i hånd med regeringen, nogle gange skal man sparke dem lidt bag i, men man skal aldrig slå dem i hovedet'.

Hans ngo har haft stor succes med at samarbejde med regeringen. Han er dog godt klar over, at det ikke er alting, man kan samarbejde om. Den kinesiske regering er blevet mere åben over for samarbejde ikke mindst efter SARS epidemien i 2003.

Han mener også, at den øverste ledelse på nationalt plan gerne vil samarbejde, men at manglende implementering af lovgivning problematiserer arbejdet med hiv og aids på lokalt plan.

Chengdu Gay Care Organization (CGCO) er endnu et eksempel på, at samarbejde med regeringen kan have positiv effekt på organisationens arbejde. CGCO er blandt de første, som har fået tilladelse til at teste for hiv. Organisationens kontor ligger ved siden af en natklub for homoseksuelle, hvilket gør det let for de homoseksuelle at blive testet. Det har det vist sig, at der er stor tillid til CGCOs medarbejdere og åbningstiderne er tilpasset natklubbens, så de når et segment, som måske ikke ville være gået på en almindelig klinik.

Trods blodsalgsskandalen i Henan, flygtende aktivister, love der ikke efterleves, diskrimination og stigmatisering, er der alligevel grund til optimisme. Det kræver dog et indgående kendskab til forholdene. De, som har opnået dette, arbejder på at forbedre forholdene, så situationer som Tian Xis ikke opstår igen.

Aids og hiv-tal for Kina

Ifølge de seneste tal fra FN-organisationen UNAIDS er der i Kina 780.000 mennesker, der lever med hiv/aids. På verdensplan er dette tal vurderet til at være 34 millioner mennesker. Chefen for UNAIDS, Michel Sidibe, advarede i 2009 om, at 50 millioner mennesker i Kina, hovedsagligt via usikker sex og deling af nåle, er i risiko for at blive smittet med hiv i Kina.

Langt de fleste bliver smittet via seksuel overførsel. I 2011 var tallet 76,3 procent – heraf 13,7 procent i den homoseksuelle befolkningsgruppe.

Kilde: UNAIDS

Vibe Aarøe Drostgaard er cand.mag i kinastudier og projektkoordinator hos AIDS-Fondet. Hun har de seneste år beskæftiget sig med hiv og aids i Kina. I forbindelse med sit speciale var hun på fire måneders feltarbejde i Beijing, hvor hun i samarbejde med FN's Arbejdsorganisation ILO undersøgte stigmatisering og diskriminering af hiv-smittede på arbejdspladser. Sidste år arbejdede hun for AIDS Action Committee of Massachusetts i Boston.

Oplysningsplakat om hiv/aids fra 2003

DE UREGISTREREDES LIV

Børn uden voksenforsørgelse er, som så mange andre steder i verden, et problem i Kina. Hvem er disse børn, og hvad er deres situation nu og for fremtiden?

Af Nina Ingvartsen

Kina bliver ofte beskyldt for brud på menneskerettighederne, og debatten herom er alt andet end ligetil. Formålet med denne artikel er ikke at pege fingre af den kinesiske regering, men at pege på nogle eksisterende forhold og problemstillinger i Kina, som kan og bør forbedres. Men for at forstå tingenes tilstand, må man også have et indblik i Kinas kompleksitet inklusive gældende love og definitioner samt kultur- og samfundsstrukturen.

Definitionsspørgsmål

I 2006 vurderede Ministeriet for Civile Anliggender, at antallet af forældreløse børn i Kina udgjorde ca. 573.000. Samme år blev den kinesiske Lov om Beskyttelse af

Mindreårige revideret. Loven var fra 1991 og en ratificering af FNs Børnekonvention fra 1989, som danner et fælles delvist forpligtende værdi- og regelsæt på børnerettighedsområdet. Kina har således indgået internationale såvel som nationale aftaler og vedtaget love på børnerettigheds- og børnesikkerhedsområdet. FN's børneorganisation UNICEF vurderer imidlertid, at antallet af forældreløse børn i Kina er på ca. 21 millioner.

Den umiddelbare oversættelse af ordet 'forældreløs' til kinesisk er *gu'er*, som direkte oversat betyder 'alene-barn'. En person defineres således groft sagt i Kina som forældreløs, hvis begge forældre er døde, og der findes dokumentation herfor. I UNICEF derimod defineres en forældreløs som et barn, der har mistet én eller begge forældre.

I 2006 vurderede de kinesiske myndigheder, at antallet af forældreløse var 573.000. I praksis er det ud fra ovennævnte definition, at der bliver handlet og dermed etableret foranstaltninger for forældreløse. Således er mange børn, som enten er blevet forladt, eller hvis forældre fx er fængslet eller er alvorligt syge, blevet fanget i en gråzone.

Pseudoforældreløse

Disse børn har fået tildelt betegnelser som 'sårbare børn' og 'efterladte børn' – jeg vælger at kalde dem pseudoforældreløse. Fælles for betegnelserne er, at de kategoriserer de børn, der falder uden for rammerne i systemet og dermed befinder sig en gråzone, hvor de bliver ignoreret eller glemt.

I slutningen af 1980'erne meddelte myndighederne, at antallet af børn uden voksenforsørgelse, der boede i statsejede velfærdsinstitutioner var mellem 5.000 og 6.000. Dette antal blev til 66.000 i slutningen af 1999, og med det nyeste tal fra 2006 på ca.

573.000 kan man roligt konkludere, at tallet har været konstant stigende. Det vurderes, at der på årsbasis i Kina bliver fundet 20.000 børn uden voksenforsørgelse.

Efterladte børn

Kategorien 'efterladte børn' er relativt bred og indbefatter både forældreløse og pseudoforældreløse. Blandt de efterladte børn uden voksenforsørgelse er størstedelen piger eller babyer med handicap. For de fleste er tanken om at efterlade sit barn utænkelig, men for mange kinesere er det en realitet af flere mulige grunde, som fx:

1. Manglende sociale velfærdsforanstaltninger: Kinas sociale sikkerhedssystem hjælper ikke børn, som har forældre, der kan tage sig af dem. Dvs. at familier med børn, som er handicappede, ikke får hjælp fra staten.

2. Et-barns-politikken og diskrimination af kvinder: Dette aspekt er vidt udbredt især på landet, hvor familier før i tiden var store. Med den traditionelle holdning at kun sønner kan forsørge forældrene i alderdommen, og det manglende sociale velfærdssystem for ældre på landet, er det ikke uforståeligt, at pgebørn og handicappede er overrepræsenterede blandt de efterladte børn.

3. Fattigdom og sociale forandringer: Fattigdom spreder sig i dag fra land til by – flere og flere rejser fra landet til byen. Følgelig er folk blevet mere oplyste omkring børnehjems eksistens, og flere og flere børn fra landet efterlades i byerne (som regel tæt ved statsdrevne børnehjem). Flere skilsmisser, ødelagte ægteskaber og fødsler udenfor ægteskab menes også at bidrage til problemet med efterladte børn.

De såkaldte 'aids-forældreløse' er en relativ ny slags forældreløse. I 2007 skønnede Kinas Sundhedsmini-

Bring hæder til moderlandet.
Propagandaplakat fra 1986.

我为祖国争光
chineseposters.net

sterium, at der var 100.000 sådanne 'aids-forældreløse'. UNICEF skønner, at der i Kina i 2010 vil være over en kvart million. Hovedårsagen til de mange aids-ofre er smitte i blodleverancerne, som overføres via transfusioner, hvilket er sket primært i provinserne Henan, Hubei og Anhui.

Forældre i fængsel

En anden gruppe pseudoforældreløse, der i nyere tid har fået voksende opmærksomhed, er børn uden voksenforsørgelse, da deres forælder/forældre er i fængsel eller er blevet henrettet.

Det kinesiske justitsministerium skønner, at der er over 600.000 børn, som har forældre i fængsel, hvoraf ca. 300.000 er uden værge. Det giver dem stort set ingen andre muligheder end at tilslutte sig Kinas ca. 100.000 gadebørn, som tigger og stjæler for at overleve.

Disse børn kommer ofte fra uharmoniske hjem med traumatiserende sociale tilstande som vold, druk, misbrug og/eller kriminalitet. Nogle af børnene er blevet forældreløse, fordi deres mor har slået faderen ihjel som følge af hustruvold og måske voldelige overgreb på barnet og nu sidder i fængsel.

Uden registrering

En anden problematisk gruppe pseudoforældreløse er børn uden registrering. De har ikke den officielle registrering, hukou, som i princippet gør en person til borger af Kina. Uden hukou har børnene ingen ret til fx skole, lægehjælp eller støtte fra staten.

Børn, som bliver efterladt og/eller bor på gaden uden at have dokumentation på evt. forældres død og identifikationspapirer på sig selv, bliver der oftest ikke taget højde for i det kinesiske system. Derfor medregnes de heller ikke i den kinesiske regerings definition af forældreløse.

Det kollektive ansvar

Der findes statslige foranstaltninger for de 'ægte' forældreløse i Kina, men hvad gør den kinesiske stat for at hjælpe de pseudoforældreløse?

Loven om Beskyttelse af Mindreårige indebærer, at børns ve og vel i lige så høj grad – hvis ikke mere – er hele samfundets ansvarsopgave, som det er statens. I Kina må hele samfundet respektere, beskytte og uddanne mindreårige, og staten opmuntrer sociale organisationer, virksomheder, institutioner samt befolkningen til at indrette forskellige former for sociale aktiviteter, der sikrer mindreårige en god opvækst. Man kan, om man vil, opfatte denne politik som statens fritagelse for ansvaret for de pseudoforældreløse.

Dermed bliver ansvaret for Kinas pseudoforældreløse både et nationalt som et internationalt projekt. I 2009 vurderede Verdensbanken, at der i Kina var mere end 415.000 officielt registrerede civilsamfundsorganisationer, foruden de mange græsrods- og lokalt baserede grupper, der er registreret som firmaer, eller slet ikke registreret.

Disse organisationer varetager selvfølgelig et bredt spekter af interesser, men nogle arbejder angiveligt også med børns vilkår og børnerettigheder i dagens Kina. Endvidere anslås det, at mere end 70 internationale organisationer har repræsentationskontorer i Kina, mens ca. 200 internationale organisationer har eller har haft projekter i Kina.

Hvad nu, Kina?

I hele denne debat er det meget vigtigt at huske, at Kina rummer enorme forskelle fra område til område og fra by til land. Forskelle i kultur, normer og værdier er uundgåelige, når vi i Danmark sammenligner os med Kina, men vi er alle mennesker med rettigheder. Det ville være urimeligt at anklage Kina for at afvige i humanitær opfattelse, men spørgsmålene om, hvorfor offentlig forsørgelse og hjælp til de pseudoforældreløse i Kina udelades, er relevant. Hvorfor er der ingen synlig statslig interesse for at komme disse børn til undsætning? Er det i orden at overlade så stor en del af ansvaret for børns ve og vel og opvækst til civilbefolkningen?

Verden holder øje med Kinas

manglende overholdelse af menneskerettighederne, og Kinas myndigheder er angiveligt bevidst om fejl og mangler – også på området omhandlende de pseudoforældreløse. Men staten fritager sig selv fra det direkte ansvar ved at lægge ansvaret ud til civilsamfundet.

Konsekvenserne af at ignorere eller negligere problemstillingen omkring Kinas pseudoforældreløse kan føre til flere og alvorlige permanente problemer mht. fattigdom, sult, misbrug, flere hjemløse, social uro og kriminalitet. Dette vil føre til flere svage i samfundet samt flere pseudoforældreløse børn uden rettigheder.

Der er få statistikker, der kan give et klart billede af, hvor mange pseudoforældreløse, som har brug for hjælp. Men faktum er, at der angiveligt findes flere millioner af dem, og at der juridisk set ikke er noget sikkerhedsnet for dem. Om der i den nærmeste fremtid bliver etableret specifikke juridiske tiltag for disse børn i Kina, er ligeledes svært at svare på. Juridiske initiativer og rettigheder for pseudoforældreløse fra statens side vil give denne gruppe børn mulighed for at blive inkluderet i Kinas velfærdsrettigheder.

Nina Ingvarsen er kandidatstuderende på Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet med en bachelor i kinastudier. Nina har været på flere ophold i Kina som studerende og praktikant senest på verdensudstillingen 2010 i Shanghai (EXPO 2010).

Interessen for Kinas pseudoforældreløse stammer fra et tidligere praktikophold i Shanghai samt frivilligt arbejde i Danmark for velgørhedsorganisationen morning tears, som arbejder med børn af fængelsesfanger. Læs mere om organisationen på www.morningtears.dk eller find "morning tears Denmark" på Facebook.

BLIND AKTIVISTS FLUGT "ET MIRAKEL"

En kinesisk menneskeretsforkæmper, den 40-årige blinde Chen Guangcheng, blev i flere uger topnyhed i alverdens medier. Nu er han efter eget ønske kommet til USA

Af Flemming Poulsen

Før Chen Guangcheng kom i klammeri med myndighederne i 2005, blev han i kinesiske medier hyldet som en folkehelt, der tog de svages parti, når de klagede over myndighedernes optræden. I september 2010 blev han sammen med sin kone og parrets seksårige barn sat i husarrest i deres landsby i Shandong provins, efter at han havde afsonet en fængselsstraf på fire år og tre måneder. Huset blev bevogtet og videoovervåget døgnet rundt. Inde i landsbyen patruljerede politibetjente og et tæskehold på 100-200 muskuløse mænd – af menigmand kaldt bøller og banditter –, der skulle forhindre den blinde aktivist i at forlade sit hus og modtage besøg. Om natten var aktivistfamiliens hus oplyst af projektører. Alle indfaldsveje til Chen Guangchongs landsby blev afspærret, folk der ville besøge ham blev afvist. Kinesiske bloggere har berettet, at tæskehold trak besøgende ind i en

bil, kørte ud på landet med dem og smed dem af i vejkanterne uden penge og uden telefon.

At det lykkedes ham at flygte, er et mirakel, lød det fra NGO-organisationen "Kvindens rettigheder uden grænser", der har hjemme i USA. Hvordan han kunne slippe af sted med at flygte trods den strenge bevogtning, er ikke blevet afsløret. Men lidt er der sivet ud.

Flugten har været forberedt i lang tid. Forberedelserne begyndte med, at Chen Guangcheng blev liggende i sengen døgnet rundt og spredte et rygte om, at han var for syg til at stå op. Det skulle få politiet til at svække overvågningen af ham – så syg, som han åbenbart var, kunne han jo ikke foretage sig noget. Ret meget andet vides ikke om flugtplanen. Han havde held til den 22. april 2012 at kravle over muren omkring sit hus og forsvinde over markerne i nattens mulm og mørke, uden at vagtmandskabet opdagede det.

"Fuglen er fløjet"

En kvindelig aktivist, He Peirong, kaldet Pearl, der har deltaget i en kampagne for at få Chen Guangcheng sat på fri fod, har fortalt, hvordan hun fik besked om flugten. Hun var på besøg i Beijing, da hendes telefon ringede en aften. En stemme sagde: "Fuglen er fløjet, hvad gør vi?". Hun satte sig omgående ind i sin bil og kørte sammen med en anden menneskeretsaktivist til egnen omkring Cheng Guangchongs landsby. Turen tog seks timer. Der var ikke aftalt noget mødested, hun og ledsageren kørte rundt i to timer, inden de lidt over midnat fandt Cheng Guangcheng. "Er du Pearl", spurgte han, da han kom ind i bilen. Da hun svarede ja, sagde han: "Tak skal du have, mange tak".

Ifølge He Peirong havde han vandret omkring i 17 timer uden mad og drikke. Han havde sovet i svinestier og på den bare jord. Han brækkede

en ankel, da han klatrede over muren om sit hus. Han var alene om flugten, men seks aktivister tog sig af ham, da han var bragt til Beijing. He Peirong og andre informerede aktivister i USA for at få dem til at arrangere, at Chen Guangcheng kunne søge tilflugt i den amerikanske ambassade i Beijing. Her var han, indtil han, ifølge Chen Guangcheng efter pres fra den amerikanske ambassadør, den 2. maj indvilgede i at blive indlagt på et hospital for at få behandlet sin brækkede ankel og komme til hæfterne efter flugten.

Chen Guangcheng oplyste i første omgang, at han ønskede at blive i Kina, men da han på hospitalet havde haft besøg af sine kone, ombestemte han sig. Hun havde fortalt ham, at hun var blevet opsøgt af nogle folk med tilknytning til myndighederne, som slog og sparkede hende.

De kinesiske myndigheder oplyste, at han som alle andre kunne søge om tilladelse til at rejse til USA for at studere. Et amerikansk universitet lovede at sørge for, at han kunne komme til studere. De kinesiske myndigheder var hurtigt klar med en udrejsetilladelse, og den 19. maj 2012 kunne Cheng Guangcheng, hans kone og parrets to børn sætte sig i et fly i Beijing lufthavn med kurs mod USA.

Juridisk selvstudium

I hele sin barndom og i teenageårene arbejdede Chen Guangcheng på sine forældres marker. Først som 18-årig, i 1989, kom han i en lokal grundskole for blinde i Linyi kommune, som landsbyen Dongshigu hører under. Fra 1994 til 1998 gik han i et gymnasium for blinde i Qingdao. Efter studentereksamen bestod han optagelsesprøven til et universitet i Nanjing. Her studerede han kinesisk medicin og blev uddannet som masør, men den blinde landmandssøn

Chen Guangcheng blev i september 2010 sat i husarrest i landsbyen Dongshigu, der hører under Linyi by. Han har taget studentereksamen i Qingdao.

fra Dongshigu havde en anden uddannelse i tankerne. Han ville være jurist. Det kunne kun lade sig gøre gennem et selvstudium, så allerede i gymnasieårene gav han sig i kast med lærebøger i kinesisk jura. Hans far læste lovteksterne højt for ham fremgår det af forskellige kilder, og en beretning om hans levnedsløb, som en kinesisk blogger, Yaxue Cao, har stykket sammen på grundlag af beretninger på internettet og i trykte medier, bl.a. den amerikanske avis Washington Post. Kilderne til Yaxue Caos beretninger er fortrinsvis unavngivne. "For at forsvare vores ret, må vi bruge loven", blev hans motto.

Chen Guangcheng besluttede i 2005 at undersøge de vedholdende rygter om tvangsaborter og tvangssterilisationer. Med loven under armen drog den blinde menneskeretsforkæmper sammen med sin kone – de var blevet gift i 2003 – fra landsby til landsby i de ni amter og tre distrikter, der hørte under Linyi kommune, og indsamlede materiale om familieplanlæggernes adfærd. Familieplanlæggerne skulle kontrollere, at den såkaldte etbarnspolitik blev nøje fulgt rundt om i kommunerne.

Parret interviewede bl.a. kvinder og deres familier, der beskyldte familieplanlæggerne for at have anvendt tvang for at få gennemført sterilisation eller abort. Chen Guangcheng kunne med sit kendskab til loven oplyse, at tvang var forbudt efter de seneste lovændringer.

Bloggeren Yaxue Cao har gengivet nogle af familieplanlæggernes overgreb, som Chen Guangcheng og hans kone stødte på under deres besøg i landsbyerne, fx:

Midt om natten sparkede embedsmænd og deres tæskehold døren ind til boliger, hvor de mistænkte kvinder boede med deres familier, gennemsøgte hele huset for at finde kvinder, der havde gemt sig. Kvinder, der ikke frivilligt ville følge med, blev genbanket og kørt bort til et såkaldt „studiemøde“. Her blev de fleste tortureret. Tæskehold tvang kvinderne til at klæde sig af, hvorefter de blev slået, væltet omkuld og trådt på. De fik ikke lov at hvile sig og måtte ikke

få vand og mad. Kvinderne blev efter den behandling tvunget til at abortere eller blive steriliseret.

Ifølge den kinesiske blogger har en embedsmand ved Den Nationale Familieplanlægningskommission i Beijing fortalt Washington Post, at den fremgangsmåde, der benyttedes i Linyi, „afgjort er ulovlig“, og „hvis beretningerne fra Linyi er sande eller blot delvis sande, har lokale embedsmænd ikke forstået den kinesiske ledelses nye krav vedrørende arbejdet med familieplanlægning“.

Ifølge Chen Guangchengs egne opgørelser har 12 procent eller 130.000 af Linyis kvinder været udsat for tvungen sterilisation, og mindst 520.000 af indbyggerne er blevet forulempet, idømt bøder, tilbageholdt eller udsat for tortur.

Hans klage til de lokale myndigheder over behandlingen af kvinderne resulterede i, at han blev sat i husarrest i september 2005. I marts 2006 blev han formelt anholdt, og i august samme år blev han ved en lokal domstol idømt fængsel i fire år og tre måneder. Han blev fundet skyldig i at have arrangeret en demonstration, der forstyrrede trafikken og medførte ødelæggelse af offentlig ejendom.

Han blev løsladt i september 2010 og bragt til sit hus i Dongshigu, hvor han og konen var uden kontakt med omverdenen ind til mandens flugt.

Myndighedernes ansvar

Avisen Global Times, der udgives af Kinas Kommunistiske Parti, brød den 12. oktober 2011 de officielle mediers tavshed om Chen Guangcheng. Under overskriften „Gør ikke en landsby til en trykkoger“ opfordrede avisen de lokale myndigheder i Linyi amt, hvor Chen Guangcheng er hjemmehørende, til at give flere oplysninger om behandlingen af Chen Guangcheng:

„Som det er tilfældet med andre lignende aktioner i forbindelse med følsomme emner, giver det anledning til spekulationer, når man mangler klarlæggelse fra relevante myndigheder. Da der er en voksende interesse for sagen, bør Linyis regering offentliggøre flere oplysninger om Chen Guangchengs situation. At skjule informationer i håb om, at interessen vil dø hen, vil kun få værre følger“.

„Der er beretninger om, at lokale myndigheder har forhindret både enkeltpersoner og medier i at besøge ham. Det er nødvendigt med flere

Chen Guangcheng på vej ud af Beijing ledsaget af to amerikanske topdiplomater: ambassadøren i Kina, Gary Locke (bag Chen, med briller) og viceudenrigsminister for Østasien, Kurt Campbell (forrest). Foto: US Department of State.

troværdige informationer fra de lokale myndigheder for at kunne afgøre, om det er sandt, og om den slags foranstaltninger er lovlige”.

Den kommunistiske avis tilføjer: „Påstanden om, at der ved behandlingen af Chen Guangcheng er sket overtrædelse af den lovbestemte procedure og menneskerettighedsstandarder, er muligvis ikke grebet ud af luften”.

Elsket af folket

Chen Guangcheng blev født 12. november 1971 i landsbyen Dongshigu, der hører under byen Linyi i Yinan amt, som den yngste af et landmandsægteskabs fem børn, for øvrigt alle drenge. Han mistede synet som etårig på grund af en febersygdom.

Hans interesse for kinesisk jura nød mange af hans landsbyfæller godt af, allerede efter at han som 8-årig var begyndt i den lokale grundskole. Han hjalp folk med at klage, når de følte sig uretfærdigt behandlet af myndighederne. Der berettes om et

tilfælde, hvor en blind mand uden held havde klaget til myndighederne over, at han var blevet sat til at arbejde som skraldemand og skulle betale skat. Chen Guangcheng tog sig af sagen og fik den afgjort til den blinde mands fordel.

Hans omgangskreds betegner ham som en snakkesalig, lattermild person, høj, stærk og smuk.

Han hjalp også flere sindslidende, der klagede over at være blevet dårligt behandlet af det offentlige. En journalist, der har fulgt den blinde menneskeretsforkæmpers arbejde tæt, har oplyst, at han i ni år, indtil han blev anholdt i 2005, hjalp 3000 beboere i egnens landsbyer, når de havde brug for juridisk assistance. Han var kendt og populær på sin hjemegn og fik tilnavnet „jurist Chen”, selv om han ikke færdiggjorde sine juridiske studier.

Han blev efterhånden også kendt uden for lokalområdet. Han blev lovpriist i kinesiske aviser og magasiner for sin hjælp til folk, der var kommet

i klemme i systemet. Han blev i 2003 af Linyis bystyre udnævnt til „Årets Nyhedsperson”. Også i udlandet var der bud efter ham. Han var i 2002 på forsiden af det amerikanske nyhedsmagasin Newsweek, og året efter blev han af det amerikanske udenrigsministerium inviteret på rundrejse i USA.

Ifølge bloggeren Yaxue Cao betegnedes han dengang, før konflikten med myndighederne i 2005, af sin omgangskreds som en snakkesalig, lattermild person. Han var høj, stærk og smuk.

Han var, kort sagt, en fremtrædende borger, elsket af folket og respekteret af myndighederne”, skriver Yaxue Cao.

Den blinde menneskeretsaktivist sammen med kone og barn, fotograferet uden for deres hus, før han i 2005 kom i konflikt med myndighederne og ikke siden har været en fri mand, ind til det lykkedes ham at flygte.

(Foto: www.64culture.com)

Redskabet Chen

Under overskriften „Chen er ikke mere en virkelig aktivist, men et viljeløst redskab”, skriver avisen Global Times, der udgives af det kinesiske kommunistparti:

„Chen var i begyndelsen en populær skikkelse, der hjalp synshandikappede og beskyttede landmændenes rettigheder. Men efterhånden greb han til yderligtgående og voldelige metoder (...)

I et forsøg på at tiltrække sig international opmærksomhed ved at fare voldsomt frem mod regeringen er Chen uheldigvis blevet en politisk brik, der bruges af nogle vestlige kræfter til at modarbejde Kinas politiske system”.

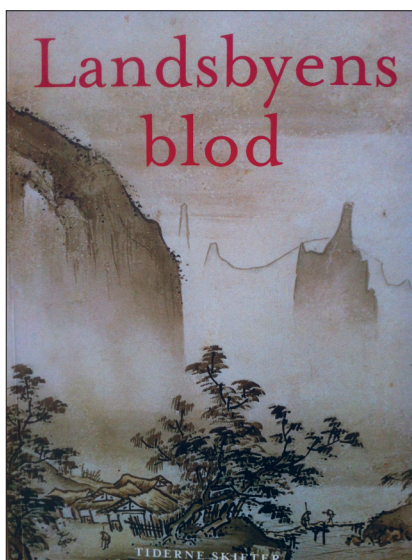
Billede side 35: billedetekst på side 2

KATASTROFEN I HENAN

Yan Lianke

Landsbyens blod

Oversat af Susanne Posborg fra kinesisk (Ding Zhuang Meng - Ding landsbyens drøm)

Tidernes Skifter

Af Pia Sindbjerg

Første gang jeg hørte om aids i Kina var i starten af 90'erne, hvor sygdommen endnu ikke havde ramt Kina, og hvor den blev udtalt 'ài zibíng'. De to ord blev udlagt som 'sygdommen, der rammer den, som elsker kapitalismen'. Få år efter ramte sygdommen Kina og sendte chokbølger af død gennem landet.

Landsbyens Blod er en apokalyptisk fortælling set og fortalt af en afdød 12-årig dreng, der fra sin kiste skuer ud over landsbyen Ding. Han er blevet forgiven af landsbyen som hævn over hans far, der som blodkøbmænd har gjort sig skyldig i massedød i landsbyen. Ding er en af de mange fattige kinesiske landsbyer på den Nordkinesiske Slette, hvor fattigdommen har drevet landsbyen ud i salg af blod i håb om at opnå rigdom og lykke, som det er sket for nogle af nabolandsbyerne.

Fra de højere myndigheder er der gået bud til landsbyen om, at Ding skal være med til at opfylde kvoten på blodlandsbyer, og drengens far griber chancen og etablerer sig som

blodkøbmænd med sin egen private blodbank i landsbyen. Bønderne strømmer til og leverer blod i så store mængder, at blodkøbmændene fra tid til anden må vende bunden i vejret på dem, så blodet atter kan strømme tilbage til hovedet og forhindre dem i at besvime. Blodkøbmændene opsøger bønderne helt ude på markerne, og overalt fremviser bønderne stolt deres ar efter blodnålene.

Men pludselig begynder en mærkelig feber at brede sig. Først forstår de det ikke rigtig, men da døden breder sig – 'de døde som træernes faldne blade' – går det op for dem, at noget er helt galt. Først senere finder de ud af, at sygdommen, som de indtil da har kaldt 'feberen', har et navn: aids. De snavsede genbrugte nåle er årsagen til feberen, og stort set alle, som havde givet blod, blev ramt.

Blodkøbmanden selv blev ikke ramt, da han har været for klog til selv at give blod. Da landsbyboerne bliver så syge og afkræftede, at de ikke længere kan give blod, øjner faderen straks en ny lukrativ forretning og går i gang med at sælge kister for endelig til sidst at sælge gravsteder. Men ikke nok med det, han skaber sig også en indbringende forretning ved at være matchmaker og arrangere bryllupper mellem afdøde.

Midt i al elendigheden lyser dog en kærlighedshistorie op. Det er en aidsramt mand og kvinde, som har forladt deres ægtefæller for at gennemleve den ægte kærlighed, men også døden indhenter dem.

I starten var jeg ved at lægge bogen fra mig, da det dels er ganske deprimerende læsning med meget malende beskrivelser af sygdomsbesfængte aids-døende personer, dels en af disse uendelige historier om Kinas nød og elendighed. Men snart greb historien mig, da den antager nærmest kaskade dimensioner, en allegori på, hvor galt det kan gå, når det kinesiske folk (høj som lav) forsøger at realisere utopia. Når ordrene først er udstedt fra oven, så går folket med i disse massekampagner, som det skete under Det Store Spring Fremad i 50'erne, og som det sker i dag med den forhastede udvikling i Kina, hvor

jagten på magt og profit medvirker til ødelæggelse af menneskers helbred og miljø. Troen på den hurtige gevinst ligger dybt i den kinesiske skæbnetro og spilleglæde.

Landsbyen er ramt af blodfeber og drømmen om Utopia, som Kina er ramt af guldfeber. Ingen holder sig tilbage. Bunden synes nået, når mennesker går i gang med at sælge ud af selve livets kilde, blodet. Den røde farve, symbolet på først kejserens, siden kommunistpartiets magt, fører de fattige landsbyboere ud i danse macabre med blodkøbmændene. Først døden stopper de fattige, mens de rige danser grinende videre, indtil døden også rammer dem. Alt liv ophører, og dansen er færdig. Er der håb? Læs bogen og døm selv.

Bogen udkom først i Shanghai i 2006 og blev siden bandlyst af myndighederne sammen med udrejseforbud for forfatteren Yan Lianke. Han bor i Beijing, men er fortsat stærkt knyttet til sin hjemegn i Henan provins, hvor historien tager sit afsæt. Her har han rent faktisk udført research sammen med en kinesisk læge, så historien bygger på virkelige hændelser, og Yan Lianke fortæller, at virkeligheden langt overgår fiktionen.

Dette er ikke den første roman i nyere tid om blodkøbmænd. Yu Hua (hvis seneste værk, China in Ten Words, er anmeldt i Kinabladet nr. 53) skrev romanen Bloodbrothers, som foregår i 50'erne, hvor to brødre for at overleve sælger deres blod. Dengang fandtes aids ikke, men Yu Hua anvendte allegorien – ligesom Yan – til at skildre et samfund, hvor den rige blodkøbmænd (kommunistpartiet) ingen midler skyr til at opnå magt og rigdom på bekostning af fattige og uvidende medborgere. Og før Yu Hua og Yan Lianke skildrede Lu Xun i 30'erne i novellen En Gal Mands Dagbog det samme vanvid, men her var det kapitalisterne, som udbyttede de fattige bønder. Ak ja, der er lang vej til, grådighed og uvidenhed er udryddet.

PÆDAGOGISK OG VELOVERVEJET

Kinesiske skrifttegn for begyndere:
Lær at læse og skrive 300 basale kinesiske skrifttegn.

Christian Nielsen og Lene Sønderby Bech

Systime 2011

Af Ask Ryding-Hernæs

Med udgivelsen af Kinesiske skrifttegn, for begyndere kommer et nødvendigt bidrag til lærebøger om kinesisk på dansk. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at der allerede findes en del engelske bøger med introduktion til kinesiske skrifttegn, men der har manglet tilsvarende materiale på dansk. Dette vil give et bedre udgangspunkt for især elever i folkeskolen og gymnasiet.

Selv underviser jeg førsteårsstuderende i kinesisk på Københavns Universitet, og det er netop, hvad jeg underviser i, der ligeledes bliver gennemgået i denne bog. Bogens første del er en introduktion til de kinesiske skrifttegnets historie og udvikling. Dette er blevet gjort på en overskuelig og letforståelig måde. Dernæst bliver læseren introduceret til tegnenes opbygning.

Dette starter med en beskrivelse af de basale strøg, hvordan de skrives, deres variationer og hvilken rækkefølge de skal skrives i. Efterfølgende bliver tegnenes komponenter introduceret. Der bliver både beskrevet,

hvordan komponenterne i sig selv kan have betydning, og hvordan de sættes sammen med andre komponenter for at danne andre tegn. Derudover er der en beskrivelse af de forskellige kategorier af tegn, samt radikalernes funktion for tegnet.

Den anden del af bogen er 300 tegn inddelt i femten lektioner med tyve tegn i hver. Rækkefølgen, som tegnene bliver præsenteret i, er baseret på et pædagogisk princip om, at en forståelse af tegnenes grundlæggende opbygning er med til at fremskynde indlæringen. Bogen starter med relativt simple tegn, men tegnene er også udvalgt efter, hvor brugbare de er i forhold til de typiske sætninger, man lærer i starten. Hvert tegn præsenteres med en oversigt over tegnets komponenter, oprindelse og strøgrækkefølge.

Derudover er der sætningseksempler og eksempler med tegnet som komponent i andre tegn. Det er alt sammen gjort lækkert og overskueligt. Bagerst i bogen er der en praktisk guide til, hvordan man slår tegn op i en ordbog.

Det gennemgående træk for bogen er, at den er meget pædagogisk, velovervejet og ikke mindst flot. Jeg mener, at den vil give et solidt grundlag for én som vil starte på at lære kinesisk.

Den kan med fordel bruges sammen med forfatternes andre udgivelser Kinesisk 1: Kinesisk sprog for begyndere og Kinesisk 1: Øvebog. Dog vil jeg mene, at 300 tegn ikke er meget, hvis man skal rigtig i gang med sproget. Prisen på Systimes hjemmeside (systime.dk) er sat til 437,50 kr. inklusiv moms. Dette er nok ikke et stort problem, hvis en skole eller et gymnasium indkøber et større antal, men for en universitetsstuderende, mener jeg, at antallet af tegn er for lille i forhold til prisen. Med hensyn til fejl, er der i de to bøger nævnt ovenfor desværre en del af dem, men det har jeg ikke stødt på i samme grad i Kinesiske skrifttegn for begyndere.

Alt i alt er det en god og inspirerende introduktion til de kinesiske tegn, som jeg kan anbefale til folke-

skoler og gymnasier. Den vil også give universitetsstuderende et godt grundlag, som jeg vil foreslå som supplement til andre lærebøger. Men jeg vil ikke anbefale den som en del af hovedmaterialet, fordi antallet af tegn er for lille i forhold til bogens pris.

Ask Ryding-Hernæs, er underviser i kinesisk på Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet.

(Se også arrangement om kinesisk 28.8.2012 på bagsiden).

RI CHANG SHENG HUO

OM HVERDAG OG TILVÆRELSE, SAMLET AF CLAUS SEIDEN

ri chang – hverdag

Bistandskapitalister

Fremtidig bliver offentlig støtte i Beijing gjort afhængig af, om ansøgeren har formue. Det står der i nye bistandsregler, der træder i kraft fra juni 2012. Det har skabt nogen misfornøjelse, fordi ikke bare biler, men også motorcykler bliver regnet med ved formueopgørelsen.

Reglerne fastslår, at man ikke kan få bistandshjælp, hvis der er familiemedlemmer, der har mere end 11.125 kr. i opsparing. Det rammer også mange familier, der har anskaffet sig en motorcykel, og det er forkert, fordi den kan være absolut nødvendig for at komme frem og tilbage til job i storbyen, siger sociale eksperter.

For øjeblikket er det dog kun 200.000 af Beijings 19,6 millioner indbyggere, der får bistand for at komme op på den garanterede mindsteløn.

Boligproblemer

Priserne på en lejlighed i Beijing er nu så høje, at det er næsten uoverkommeligt for et ungt par at få bare en toværelses. Hvis den skal ligge inden for Fjerde Ringvej – det vil sige i nogenlunde acceptabel afstand fra bykernen – skal man af med 1,8 millioner kr., og det kan omsættes til en boligudgift på 6.300 kr. månedligt. Med en gennemsnitsindtægt på 4.500 kr. om måneden bliver der ikke ret meget til overs af to indtægter, når boligen er betalt.

Det kan også aflæses i statistikken over ægteskaber. Beijingere gifter sig senere og senere for at få sparet op til en bolig.

Kollektiv trafik

De studerende ved Beijing City Universitet er på egen hånd begyndt at

løse storbyens trafikproblemer.

Fem af dem har etableret en ordning med delebiler, hvor man kan melde sig til på nettet og få lift med andre studerende, både i byen og til længere rejser. Fidusen ved ordningen er, at den holder rede på både føreres og passagerers identitet, sådan at man undgår usikkerheden ved at køre med helt fremmede. I den første uge med ordningen var der hele 18.000 tilmeldinger, og de fem initiativtagere taler allerede om at udvide til hele byen.

Bystyret går varmt ind for forsøget og taler om at reservere kørebaner på nogle af de mest befærdede strøg for biler fra den slags pool-ordninger.

Dyre nummerplader

En anden metode til at prøve at løse de tiltagende trafikproblemer finder man i Shanghai. Der har man de seneste år begrænset væksten i bilparken ved kun at stille et begrænset antal nummerplader til rådighed for nye biler. Det gør man også i andre byer, hvor nummerpladerne i nogle tilfælde tildeles ved lodtrækning, men i Shanghai fordeles pladerne på en offentlig auktion. Det førte til, at de 24.000 registrerede bilkøbere i marts bød pladerne op til en rekordpris på 51.000 kr. stykket – fordi myndighederne kun havde sat 8.000 plader til salg.

Jinglish

Xi'an, byen med terrakottahæren, blev besøgt af omkring én million turister i fjor, og der er 50.000 fastboende udlændinge i området. Det er baggrunden for, at bystyret har besluttet, at alle embedsmænd skal lære engelsk, og det samme gælder bus- og taxichauffører og politiet.

Shanghai indførte lignende regler for nogle år siden, men kravene er kommet som lidt af et chok for Xi'an. Kravene er ellers ikke så voldsomme. Inden 2015 skal de kommunalt ansatte have lært sig mindst 300 almindeligt anvendte engelske sætninger – og hvis de er over 40 år, er de undtaget fra sprogtingen.

Sprogkundskaberne breder sig også uden for kredsen af offentligt ansat-

te. En turist fra New Zealand siger til China Daily, at det var en glædelig overraskelse at høre gadehandlerne prøve at lokke kunder til – og gøre det på engelsk.

Begravelseshjælp

Shanghai vil nu tilbyde sine indbyggere begravelseshjælp på 1.800 kr. – for ikke at lade sig begrave. Pengene falder, hvis man i stedet for begravelse vælger at lade sin aske sprede på havet. Det er, forklarer bystyret, en yderst fornuftig handling, fordi der efterhånden er så få byggegrunde i byen, at det er urimeligt at bruge nye arealer til gravpladser.

En bedemand, der har chartret særlige junkere til formålet, siger, at i løbet af de 20 år, han har drevet sin forretning, er antallet af bisættelser til søs steget fra 200 om året til 3.000. Der er sket en holdningsændring, siger han, for i gamle dage mente folk, at det var ensbetydende med, at man svigtede den døde, hvis asken ikke blev gravet ned. Sådan er det ikke længere, og så spiller det jo nok også ind, at prisen på gravsteder er steget så voldsomt de senere år.

Harmonikrav skabte disharmoni

Folk er blevet godt sure på det kinesiske Kvindeforbunds afdeling i Beijing, der sammen med Det Samfundsvidenskabelige Akademi har udsendt en vejledning i, hvordan man får skabt et harmonisk familieliv. Kravene er, mener mange borgere, alt for moderne – og i øvrigt temmelig langt ude i skoven.

Blandt de „moderne“ standarder, som Kvindeforbundet sætter, er, at aktivt genbrug, brugen af offentlig transport og internetadgang i hjemmet er nødvendigt for at føre et harmonisk familieliv. Blandt de mere absurde er, at byboer bør have et bibliotek på mindst 300 bøger – mens folk i forstæderne bare skal afsætte plads i hjemmet, hvor man kan sidde og studere. I forstæderne er det vigtigt at holde sig fra hasard og prostitution, mens der ikke er nogen tilsvarende formaning til de egentlige byboer, der ellers har langt lettere til

både bordeller og spillebuler, fastslår kritikerne. Et dydigt liv er dog vigtigt for alle – både inden og uden for bygrænsen.

Millioner på nettet

Internettet har allerede et større antal brugere i Kina end noget andet sted på kloden. Og der bliver flere og flere af dem. I sommeren 2011 var der 485 millioner, og i november kom man allerede op på 505 millioner.

Det er ikke mindst mulighederne for at kommunikere billigt og hurtigt, der lokker folk til. 300 millioner har tilmeldt sig den kinesiske version af Twitter, så brugerne kan sende små korte meddelelser til hinanden, og det er en voldsom vækst i løbet af godt et halvt år: I juni 2011 var tallet „kun“ på 195 millioner.

Og væksten bekymrer myndighederne, ikke af politiske grunde, men fordi der svindles så meget. 217 millioner kinesere har fået virus på deres computere i løbet af 2011, og 121 millioner var ude for at få deres kodeord stjålet eller deres netbank tappet for penge.

Hverdagsheltinde

Den nu 61-årige Yang Junmei er kommet på forsiderne i Kina for sin uselviske kærlighed. Da hun var 21, kostede en ulykke hendes forlovede Li Yanqui begge ben. Hun lovede at sørge for ham, giftede sig med ham og har plejet ham og båret ham i alle årene. Da han blev blind efter sukkersyge for 18 år siden, var hendes eneste kommentar: Nu vil jeg så også være dine øjne ud over at være dine ben.

„Jeg har levet et lykkeligt liv“, siger den invaliderede Li Yanqui.

Rød Jaguar

Jaguar-fabrikkerne skal til at bygge biler i Kina. Det bliver dog ikke de klassiske, britiske luksusmodeller. Jaguar bygger jo også Land Rovers og gør det både i Europa og i Indien, hvor de er opkøbt af den store indiske Tata Motors. Det er Tata og det kinesiske Cherry, der er gået i samarbejde om fremtidig at bygge Land Rovers også i Kina.

Forbud mod toiletkampagne

Syv unge kvinder i Beijing gennemførte den 19. februar 2012 en aktion, der har givet genlyd over hele Kina og i det meste af verden. De havde planlagt flere lignende aktioner, men det har de måttet opgive, for politiet nedlagde forbud mod flere af den slags aktioner.

De syv kvinder er universitetsstuderende i 20'erne. Den 19. februar 2012 dukkede de op ved et herretoilet i en

park i Guangzhou, hovedstaden i Guangdong provinsen.

De bar plakater med krav om flere dametoiletter og mere lighed mellem kønnene.

Det var starten på kampagnen „Besæt herretoiletterne“. De kvindelige aktivister blokerede døren til toilettet. Når en mand kom for at bruge faciliteterne, blev han venligst bedt om at vente tre minutter udenfor, en påmindelse om, at kvinders toiletbesøg normalt varer tre minutter, og at kvinder ofte må vente uden for offentlige dametoiletter, fordi der er for få af dem.

Lederen af aktionen i Guangzhou, Li Maizi, sagde til det kinesiske nyhedsbureau Xinhua, at det endelige mål med kampagnen var at få fastlagt et rimeligt forhold mellem antallet og størrelsen af offentlige toiletter til mænd og kvinder og at få stillet flere toiletter til rådighed for kvinder. De fleste steder er der lige mange herre- og dametoiletter, selv om det tager en kvinde tre gange så lang tid at benytte et toilet som en mand, forklarede Li Maizi.

Det mener kampagnens ledere ikke er nok. De ønsker dobbelt så mange dametoiletter som herretoiletter i hele Kina. Begrundelsen er blandt andet, at der til et herretoilet hører et pissoir, så at et herretoilet ikke bruges så tit som et dametoilet.

Bag kampagnen stod græsrodsorganisationen Beijing Yirenping Cen-

Fra en „Besøg herretoiletter“-aktion i Beijing 19. februar 2012. På den medbragte plakat er der en appel til mandlige brugeres ægtefæller, kærester, døtre, søstre m.v.: „Hvis du elsker hende, så lad hende ikke stå i kø“. (Foto: China Daily).

ter, der bl.a. har bekæmpelse af diskrimination mellem kønnene på programmet. De tre ord i centrets navn, yi ren ping, står for Offentlighed, Barmhjertighed, Lighed. (Læs også organisationens projektkoordinatorers artikel her i bladet).

En talskvinde for organisationen siger til Kinabladet, at Li Maizi efter aktionen i februar fik forbud mod at forlade Beijing, og at politifolk havde anbefalet hende at opgive kampagnen, hvilket hun så gjorde. Før de studerende begyndte kampagnen, arrangerede Yirenping en træningslejr for deltagerne. Kampagnen har på ingen måde skadet eller forulempet nogen, fastslår talskvinden.

De kvindelige aktivister kan ikke klage over manglende udbredelse af deres budskab. I Kina er det blevet spredt ud over landet af aviser og på internettet, og det er blevet observeret i landsdækkende medier i bl.a. USA, Canada, Storbritannien, Frankrig, Egypten, Filippinerne og Sydafrika.

De unge kvinder nåede at lave toiletaktioner i fire byer.

shenghuo – tilværelse

生活

ARRANGEMENTER

Dansk-Kinesisk Forening har atter fornøjelsen at indbyde medlemmer og alle øvrige interesserede til de månedlige møder på Onkel Dannys Plads. Husk at sætte kryds i kalenderen. Når mødedagen nærmer sig, vil opslag om de aktuelle foredrag og aktiviteter kunne ses på vores hjemmeside og på gruppen Dansk-Kinesisk Forening på Facebook og Linkdin. Desuden vil opslag også blive udsendt med vores Nyhedsbrev.

Tirsdag den 28. august 2012

Lær kinesisk

Sidsel R. Magnussen er magister i kinesisk fra Københavns Universitet og underviser nu på Ørestad Gymnasium i kinesisk sprog og kultur. Sidsel har boet og studeret i Beijing og Shanghai og har rejst meget i Asien gennem de sidste 20 år. Hun har tidligere undervist voksne som skulle udstationeres eller samarbejde med kinesere og holder foredrag om kinesisk forretningskultur.

Sidsel vil denne aften lade os prøve kræfter med mandarinkinesisk og give os mulighed for inden aftenen er omme at kunne udtrykke os i lette og enkle fraser samt at skrive enkelte tegn. Hun vil komme rundt om sproghistorie, det at lære kinesisk som dansker, tegnhistorie og skriveregler samt relevant kulturstof. Med sig har Sidsel nogle af sine elever som vil hjælpe med øvelser.

Torsdag den 13. september 2012

Under planlægning.

Mandag den 22. oktober 2012

Et kinesisk eventyr med danske fortegn

Martin Mörck, svensk-norsk frimærkegravør, vil fortælle om sit kinesiske eventyr med danske fortegn.

Martin Mörck debuterede som frimærkegravør i efteråret 1977 og er med gravering af 700 frimærker for 17 forskellige lande den tredje mest produktive frimærksgravør nogensinde. Martin er den anden udlænding, som indenfor de sidste hundrede år er blevet indbudt som gravørlærer i Kina og leder her en uddannelse for gravører i samarbejde med China Post og PostNord – en svensk-dansk postvirksomhed.

Onsdag den 14. november 2012

Magtskifte i Kina

Et planlagt magtskifte med en fastlagt tidsplan er undervejs i Kinas topledelse. Som optakt foregår der i kulisserne en giftig magtkamp, som ikke går stille af sig. Verdenspressen, netborgerne og politiske eksperter arbejder på højtryk for at analysere på og forklare, hvad den kinesiske topledelse har gang i, og hvad der er fakta og fiktion.

Vi ved ikke om resultatet af magtkampen er kendt, når foredraget holdes, men det gør den ikke mindre spændende. Når den nye ledelse er udpeget får den i princippet carte blanche til at sætte sine egne fingeraftryk på Kinas udvikling de næste 10 år. Samtidig skal ledelsen definere Kinas rolle som ny stormagt på den globale politiske scene.

Jørgen Delman er professor i moderne kinesisk samfund og politik og har fulgt magtkampen tæt. Han vil fortælle om, hvorfor den forløber som den gør, hvem spillerne er, hvad de har på hinanden, hvordan de bruger det og hvorfor. Han vil også diskutere ledelsens politiske program, og om det nye kinesiske regime vil være mere eller mindre stabilt end det nuværende.

Mandag den 3. december 2012

Under planlægning.

**Alle møder foregår kl. 19.30 i Forsamlingshuset, Kulturstaldene,
Onkel Dannys Plads, Halmtorvet 13, 1700 København V.
Entré for medlemmer kr. 20,- og ikke medlemmer kr. 40,-**

丹
中
愛
華
協
會

